

**Diagnoza
lokalnych zasobów
i potrzeb w zakresie usług
społecznych dla gminy
Jaktorów**

Mazowsze.
serce Polski

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Łączymy

Aktywizujemy

Wspieramy

Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej

- 00-844 Warszawa, ul. Grzybowska 80/82
- tel. 22 376 85 00, e-mail: mcps@mcps.com.pl
- www.mcps.com.pl

Dokument wytworzono w okresie wrzesień 2024 – styczeń 2025 r.

Opracowanie: IBC Advisory Spółka Akcyjna oraz Centrum Badań Marketingowych Indicator Sp. z o.o.

SPIS TREŚCI

Wykaz używanych pojęć i skrótów	5
Wprowadzenie.....	7
Najważniejsze wnioski	9
I. Demografia	9
II. Sytuacja gospodarcza gminy	9
III. Lokalne zasoby usług społecznych	9
IV. Pomoc społeczna.....	9
V. Charakterystyka usług społecznych dla osób starszych w Gminie Jaktorów w świetle danych zastanych i badań ankietowych.....	10
VI. Charakterystyka usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami w Gminie Jaktorów w świetle danych zastanych i badań ankietowych.....	11
VII. Charakterystyka usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności w Gminie Jaktorów w świetle danych zastanych i badań ankietowych.....	12
VIII. Charakterystyka usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w Gminie Jaktorów w świetle danych zastanych i badań ankietowych.....	12
IX. Charakterystyka usług społecznych dla rodzin z dziećmi w Gminie Jaktorów w świetle danych zastanych i badań ankietowych.....	13
X. Opinie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w gminie Jaktorów w zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji	14
Rozdział I Diagnoza lokalnych zasobów gminy Jaktorów w zakresie usług społecznych w świetle analizy Danych zastanych	16
I. Analiza sytuacji społecznej i demograficznej.....	16
II. Analiza lokalnych zasobów usług społecznych	18
III. Analiza świadczonych usług społecznych	19
Rozdział II Diagnoza usług społecznych – wnioski z badania ankietowego mieszkańców gminy Jaktorów	25
I. Metodologia badania ankietowego oraz charakterystyka grupy badawczej.....	25
II. Opinie o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie w pięciu grupach beneficjentów.....	27
Rozdział III Diagnoza usług społecznych – wnioski z badania ankietowego instytucji świadczących usługi społeczne w gminie Jaktorów	49
I. Metodologia badania ankietowego oraz charakterystyka grupy badawczej.....	49
II. Opinie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w gminie w zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji.....	51
III. Analiza usług społecznych prowadzonych dla poszczególnych grup beneficjentów w badanych instytucjach, ich problemy w rozwoju i gotowości do świadczenia usług społecznych.....	52
IV. Opinie przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji	55

V. Opinie przedstawicieli badanych instytucji co do idei powstania Centrum Usług Społecznych (CUS)	55
VI. Opinie przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO) i wolontariatu na terenie gminy	56
Spis tabel	58
Spis wykresów	59

WYKAZ UŻYWANYCH POJĘĆ I SKRÓTÓW

CAPI –wywiad bezpośredni (ang. Computer Assisted Personal Interview).

CAWI – ankieta online (ang. Computer Assisted Web Interview).

CATI – wywiad telefoniczny (ang. Computer-Assisted Telephone Interviewing).

CUS – Centrum Usług Społecznych.

Deinstytucjonalizacja – rozumiana nie tyle jako dążenie do zamknięcia zakładów opieki długoterminowej, ale jako proces rozwoju usług społecznych na poziomie rodziny i lokalnej społeczności, który miałby umożliwić pozostawanie przez osobę potrzebującą pomocy jak najdłużej w swoim środowisku zamieszkania.

Diagnoza – Diagnoza lokalnych zasobów i potrzeb w zakresie usług społecznych na Mazowszu.

DPS – Dom Pomocy Społecznej.

EFS – Europejski Fundusz Społeczny.

FEPŻ – Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową.

Gmina – podstawowa jednostka samorządu terytorialnego w Polsce, odpowiedzialna za lokalne sprawy publiczne. Jest najmniejszym szczeblem administracji publicznej, obejmującym obszar jednej lub kilku miejscowości.

GUS - Główny Urząd Statystyczny.

JOPS – Jednostka Organizacyjna Pomocy Społecznej.

LPDI - Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych

MCPS – Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej.

MGOPS – Miejsko Gminny Ośrodek pomocy Społecznej.

NGO – organizacja pozarządowa (ang. Non-Governmental Organisations).

NSP – Narodowy Spis Powszechny.

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej.

Osoba w wieku poprodukcyjnym – zaczyna się po 60 roku życia dla kobiet i po 65 roku życia dla mężczyzn, zgodnie z ustawowym wiekiem emerytalnym.

Osoba w wieku produkcyjnym – przedział wiekowy obejmuje osoby od 18 do 60 lat dla kobiet i od 18 do 65 lat dla mężczyzn.

Osoba w wieku przedprodukcyjnym – osoba, która jeszcze nie osiągnęła wieku, w którym może podjąć pracę zawodową i w związku z tym nie uczestniczy w rynku pracy.

OZPS – Ocena Zasobów Pomocy Społecznej.

Przemoc domowa – formy fizycznej, psychicznej, seksualnej, ekonomicznej lub emocjonalnej agresji stosowanej w relacjach rodzinnych lub bliskich, gdzie jedna osoba lub grupa osób sprawuje kontrolę nad inną.

Przyrost naturalny – różnica między liczbą urodzeń a liczbą zgonów na danym obszarze w określonym czasie, zazwyczaj w ciągu roku. Jest jednym z podstawowych wskaźników demograficznych służących do oceny czy populacja danego kraju lub regionu rośnie, maleje, czy pozostaje na stabilnym poziomie.

REGON – Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej.

Usługi społeczne – działania i programy realizowane przez państwo, samorządy lokalne lub organizacje pozarządowe, mające na celu wspieranie dobrostanu społecznego i zaspokajanie podstawowych potrzeb obywateli. Ich głównym celem jest pomoc osobom, które z różnych powodów (np. ekonomicznych, zdrowotnych, społecznych) nie są w stanie samodzielnie zadbać o siebie lub poprawić swojej sytuacji życiowej.

WPROWADZENIE

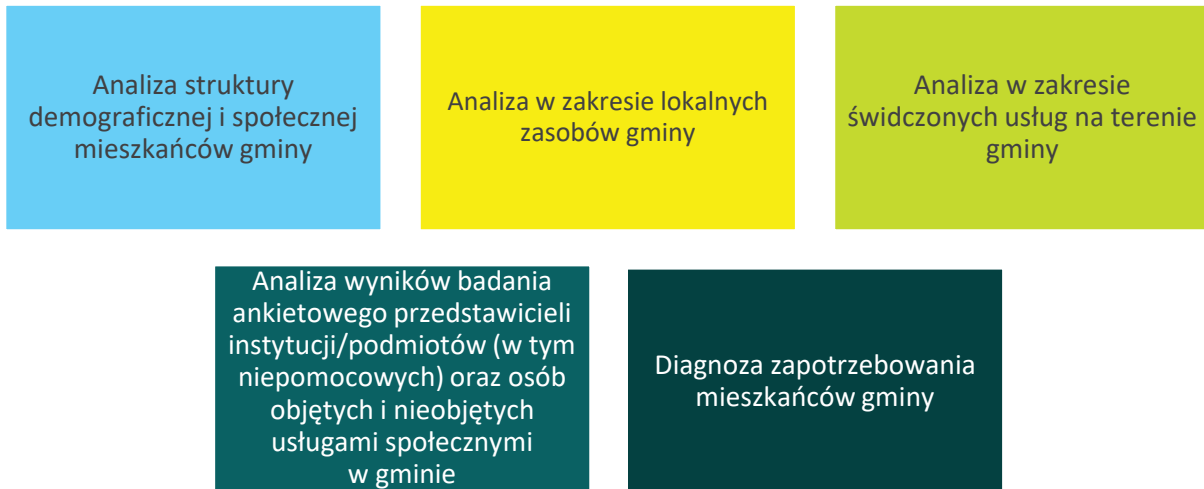
Organizowanie usług społecznych, obok polityki zabezpieczenia dochodu są współcześnie najważniejszym komponentem polityk publicznych państwa w zakresie realizowanej polityki społecznej. Stanowią one odpowiedź na wyzwania społeczne i powiązane są z potrzebami wynikającymi z takich procesów jak: zmiany demograficzne i starzenie się społeczeństwa, zmiany w strukturze rodzin, przeobrażenia rynku pracy, wzrost liczby osób o szczególnych potrzebach i z niepełnosprawnością, ryzyka socjalne, kryzysy personalne i rodzinne, a także zapotrzebowanie na kompetencje i kwalifikacje.

W jednostkach samorządu terytorialnego rozwój usług społecznych, powinien wspierać proces deinstytucjonalizacji rozumiany nie tyle jako dążenie do zamknięcia zakładów opieki całodobowej, ale jako proces rozwoju usług społecznych na poziomie rodziny i lokalnej społeczności, który miałby umożliwić pozostawanie przez osobę potrzebującą pomocy jak najdłużej w swoim środowisku zamieszkania. Zmiany w zakresie DI będą następowały w pierwszej kolejności poprzez uruchamianie nowych usług i nowych miejsc świadczenia usług w tzw. środowisku, tak by zapełnić obecnie istniejącą lukę pomiędzy opieką domową a instytucjonalną opieką całodobową.

Aby sprostać wyzwaniom związanym z rozwojem usług społecznych i deinstytucjonalizacji na poziomie gmin i powiatów, niezbędne jest przygotowanie Lokalnych Planów Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych (LPDI). Jednym z elementów LPDI jest dokonanie pogłębionej diagnozy stanu istniejącego i potrzeb społeczności lokalnej co do zakresu oraz form funkcjonowania i rozwoju usług społecznych.

Dlatego też głównym celem „Diagnozy lokalnych zasobów i potrzeb w zakresie usług społecznych w województwie mazowieckim” (zwanej dalej Diagnozą) jest kompleksowa ocena stanu i potrzeb sektora usług społecznych w gminach i powiatach Mazowsza. Diagnoza zawiera analizę obecnych zasobów oraz ocenę potrzeb mieszkańców województwa, szczególnie w kontekście opieki nad osobami starszymi, z niepełnosprawnościami, bezdomnymi, w kryzysie zdrowia psychicznego oraz dla rodzin z dziećmi w tym z dziećmi z niepełnosprawnościami. Niniejszy dokument stanowi raport częściowy z Diagnozy i dotyczy gminy wiejskiej Jaktorów w powiecie grodziskim. Diagnoza składała się z 5 głównych komponentów badawczych. Tworzą one pełny obraz sytuacji w zakresie zasobów i potrzeb sektora usług społecznych w gminie Jaktorów oraz przedstawiają analizę zasobów i potrzeb kadrowych instytucji w tej jednostce samorządu terytorialnego.

Rysunek 1. Komponenty badawcze diagnozy.

Źródło: Opracowanie własne IBC.

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI

I. Demografia

Gminę Jaktorów zamieszkiwało na koniec 2023 roku 13 504 osób z czego 6 965 to kobiety a 6 539 to mężczyźni. Spośród ogółu ludności: 2 986 mieszkańców to osoby w wieku przedprodukcyjnym, 7 847 mieszkańców to osoby w wieku produkcyjnym, 2 671 mieszkańców to osoby w wieku poprodukcyjnym. Struktura demograficzna.

II. Sytuacja gospodarcza gminy

Z uzyskanych danych dotyczących sytuacji gospodarczej gminy wynika, że dochody gminy per capita są niższe od średniej powiatowej i wyższe od średniej wojewódzkiej. Natomiast liczba zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców przewyższa wskaźnik dla województwa i jest niższy od wskaźnika powiatowego. Świadczy to o potencjale rozwoju ekonomicznego gminy.

III. Lokalne zasoby usług społecznych

Na terenie gminy w maju 2024 r. było zarejestrowanych 36 organizacji pozarządowych w tym 4 Koła Gospodyń Wiejskich.

W przypadku placówek niepomocowych w gminie funkcjonują: 2 gminne biblioteki publiczne, 3 placówki służby zdrowia.

W gminie Jaktorów zlokalizowane są następujące gminne i powiatowe placówki wsparcia (w tym jednostki organizacyjne pomocy społecznej): gminny ośrodek pomocy społecznej.

IV. Pomoc społeczna

Struktura pomocy społecznej udzielanej przez OPS w Gminie Jaktorów pokazuje, że dominującą formą wsparcia są świadczenia pieniężne. W 2023 r. ze świadczeń w tej formie skorzystało 199 osób. W tym samym okresie świadczenia w formie niepieniężnej otrzymało 165 osób. W ramach struktury otrzymanych świadczeń pomocy społecznej pomoc uzyskiwały w przeważającej części kobiety i osoby w wieku produkcyjnym.

Wśród głównych powodów przyznawania pomocy społecznej przez OPS w Gminie Jaktorów w 2023 r. należy wymienić następujące: ubóstwo (97 rodzin), długotrwałą lub ciężką chorobę (79 rodzin), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (56 rodzin), niepełnosprawność (48 rodzin), bezrobocie (24 rodziny).

W 2023 roku w gminie Jaktorów przeprowadzono 447 wywiadów środowiskowych, które objęły 387 rodzin, liczących łącznie 689 osób. Praca socjalna została skierowana do 387 rodzin, w których znajdowało się łącznie 689 osób. W tym samym roku zawarto 12 kontraktów socjalnych, które objęły łącznie 19 osób.

V. Charakterystyka usług społecznych dla **osób starszych** w Gminie Jaktorów w świetle danych zastanych i badań ankietowych

Na terenie gminy liczba osób starszych wynosiła 2 671, co stanowiło 19,78% ogółu mieszkańców. Pomocą społeczną objęte zostały 52 rodziny spośród osób starszych z czego 43 z nich były jednoosobowe. W sumie udzielone wsparcie dotyczyło 64 członków tych rodzin, co stanowi 0,47% ogółu mieszkańców gminy.

W gminie Jaktorów usługi opiekuńcze świadczone dla 52 osób na łączną kwotę 405975 zł.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Jaktorów dobrze wspiera osoby starsze (42% beneficjenci usług społecznych, 35% niekorzystający z nich).

Pośród badanych mieszkańców przeważa opinia o tym, że usługi oferowane przez gminę Jaktorów dla osób z starszych są niewystarczające (42% beneficjenci usług społecznych, 28% niekorzystający z nich).

Wśród ankietowanych przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób starszych na terenie gminy Jaktorów jest trudne (46% beneficjenci usług społecznych, 31% niekorzystający z nich).

Z analizy formularzy badawczych najczęściej osoby starsze w ciągu ostatnich 3 lat korzystały w gminie Jaktorów z następujących usług:

- teleopieki
- całodobowych stacjonarnych ośrodków wsparcia
- wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów służących ich odciążeniu (tzw. opieki wytchnieniowej).

W opinii mieszkańców gminy Jaktorów najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób starszych to:

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- wsparcie w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu)
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- dzienne ośrodki wsparcia.

VI. Charakterystyka usług społecznych dla **osób z niepełnosprawnościami** w Gminie Jaktorów w świetle danych zastanych i badań ankietowych

Według NSP w gminie Jaktorów zamieszkiwało 1 617 osób z niepełnosprawnościami. W 2023 roku, niepełnosprawność członka rodziny była powodem, dla którego wsparcie z pomocy społecznej otrzymało 48 rodzin zamieszkujących gminę Jaktorów, w których żyło łącznie 71 osób. Warto również zauważyć, że w 2023 roku z tytułu niepełnosprawności przyznano okresowe zasiłki dla 21 osób w kwocie 9 435 zł.

W ramach projektów gmina oferuje także usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami: usługę opieki wytchnieniowej oraz asystentury osobistej.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Jaktorów dobrze wspiera osoby z niepełnosprawnościami (29% beneficjenci usług społecznych, 34% niekorzystający z nich).

Pośród badanych mieszkańców przeważa opinia o tym, że usługi oferowane przez gminę Jaktorów dla osób z niepełnosprawnościami są niewystarczające (31% beneficjenci usług społecznych, 27% niekorzystający z nich).

Wśród badanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy Jaktorów jest trudne (42% beneficjenci usług społecznych, 28% niekorzystający z nich).

Ankietowani uznali, że najczęściej osoby z niepełnosprawnościami w ciągu ostatnich 3 lat korzystali z następujących usług:

- usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- teleopieki
- działań rehabilitacyjnych.

W opinii mieszkańców gminy Jaktorów najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami to:

- działania rehabilitacyjne
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami.

VII. Charakterystyka usług społecznych dla **osób w kryzysie bezdomności** w Gminie Jaktorów w świetle danych zastanych i badań ankietowych

W roku 2023 bezdomność była przyczyną udzielenia pomocy społecznej 4 rodzinom, obejmującym 4 osoby, co stanowi 0,03% populacji.

Wśród ankietowanych mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Jaktorów dobrze wspiera osoby w kryzysie bezdomności (20% beneficjenci usług społecznych, 26% niekorzystający z nich).

Ankietowani wskazali także, że usługi oferowane osobom w kryzysie bezdomności przez gminę Jaktorów są niewystarczające (27% beneficjenci usług społecznych, 34% niekorzystający z nich).

Wśród badanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności na terenie gminy Jaktorów jest trudne (35% beneficjenci usług społecznych, 40% niekorzystający z nich).

Z analizy materiału badawczego wynika, że najczęściej osoby w kryzysie bezdomności z terenu gminy Jaktorów w ciągu ostatnich 3 lat korzystały z następujących usług:

- schroniska dla osób bezdomnych
- punktów pomocy doraźnej
- noclegowni, ogrzewalni.

W opinii mieszkańców gminy Jaktorów najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności to:

- noclegowni, ogrzewalni
- schronisk dla osób bezdomnych
- punktów pomocy doraźnej.

VIII. Charakterystyka usług społecznych dla **osób w kryzysie zdrowia psychicznego** w Gminie Jaktorów w świetle danych zastanych i badań ankietowych

Analiza statystyk OPS w gminie Jaktorów wskazuje, że w 2023 roku 79 rodzin było objętych świadczeniami z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Ze wsparcia z powodu alkoholizmu korzystało w 2023 roku 10 rodzin, w których funkcjonowało 12 osób. Narkomania występowała jako powód udzielania pomocy społecznej w 4 rodzinach.

Na przeciwdziałanie narkomanii gmina przeznaczyła 27 480 zł, a w przypadku przeciwdziałania alkoholizmowi 211 414 złotych. W 2023 roku przyznano 7 zasiłków okresowych z tytułu długotrwałej choroby na łączną kwotę 11 892 zł.

W obszarze usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w gminie Jaktorów nie funkcjonuje ośrodek wsparcia dla tych osób. Gmina świadczy specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi dla 15 osób, co kosztowało 209 333 zł.

Wśród mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Jaktorów źle wspiera osoby w kryzysie zdrowia psychicznego (42% beneficjenci usług społecznych, 27% niekorzystający z nich).

Uczestniczący w badaniu mieszkańcy stwierdzili, że usługi oferowane osobom w kryzysie zdrowia psychicznego przez gminę Jaktorów są niewystarczające (29% beneficjenci usług społecznych, 29% niekorzystający z nich).

Wśród ankietowanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego na terenie gminy Jaktorów jest trudne (35% beneficjenci usług społecznych, 36% niekorzystający z nich).

Z analizy materiału badawczego wynika, że najczęściej osoby w kryzysie zdrowia psychicznego z terenu gminy Jaktorów w ciągu ostatnich 3 lat korzystały z następujących usług:

- dziennych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów służących ich odciążeniu (tzw. opieki wytchnieniowej)
- stacjonarnych, całodobowych ośrodków wsparcia.

W opinii mieszkańców gminy Jaktorów najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego to:

- dzienne ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- stacjonarne, całodobowe ośrodki wsparcia.

IX. Charakterystyka usług społecznych dla rodzin z dziećmi w Gminie Jaktorów w świetle danych zastanych i badań ankietowych

Według danych GUS W 2023 roku, w gminie Jaktorów, zamieszkiwało 2 986 osób w wieku przedprodukcyjnym co stanowiło 22,11% mieszkańców gminy. W przypadku wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej rodziny z dziećmi stanowiły 20,67% spośród wszystkich objętych świadczeniami. W tych rodzinach mieszkało łącznie 319 osób. Rodzin z 1 dzieckiem było 16 i stanowiły 20,00% wszystkich rodzin, rodzin z 2 dzieci było 40 i stanowiły 50,00% wszystkich rodzin, rodzin z 3 dzieci było 15 i stanowiły 18,75% wszystkich rodzin, rodzin z 4 dzieci było 5 i stanowiły 6,25% wszystkich rodzin, rodzin z 5 dzieci była 1 i stanowiła 1,25% wszystkich rodzin, rodzin z 6 i więcej dzieci była 1 i stanowiła 1,25% wszystkich rodzin. W 2023 roku pomocą społeczną objęto 27 rodzin niepełnych, zamieszkiwanych przez 90 osób.

W 2023 r. w gminie Jaktorów świadczenia przyznane w ramach wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" otrzymało 92 dzieci co stanowiło koszt 65 523 zł. Pracą 2 asystentów rodziny objęto 28 rodzin. Koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej wyniósł 113 932 zł. W 2023 roku na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego wydatkowano 4 499 790 zł.

W 2023 roku poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego, rodzinnego) udzielono 122 rodzinom, w których było 430 osób.

Wśród mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Jaktorów dobrze wspiera rodziny z dziećmi (31% beneficjenci usług społecznych, 49% niekorzystający z nich).

Wśród uczestników procesu badawczego przeważa opinia o tym, że usługi oferowane rodzinom z dziećmi przez gminę Jaktorów są wystarczające (44% beneficjenci usług społecznych, 34% niekorzystający z nich).

Wśród ankietowanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla rodzin z dziećmi na terenie gminy Jaktorów jest łatwe (37% beneficjenci usług społecznych, 25% niekorzystający z nich).

Z analizy materiału badawczego wynika, że najczęściej rodziny z dziećmi z terenu gminy Jaktorów w ciągu ostatnich 3 lat korzystały z następujących usług:

- poradnictwa, warsztatów, terapii
- wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów służących ich odciążeniu (tzw. opieki wytchnieniowej)
- pomocy psychologicznej, poradnictwa prawnego.

W opinii mieszkańców gminy Jaktorów najbardziej potrzebne usługi społeczne dla rodzin z dziećmi to:

- pomoc psychologiczna, poradnictwo prawne
- poradnictwo, warsztaty, terapie
- wsparcie asystenta rodziny.

X. Opinie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w gminie Jaktorów w zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji

Wszyscy przedstawiciele badanych instytucji w gminie mają wiedzę o rozwoju środowiskowych usług społecznych określanym pojęciem deinstytucjonalizacji i rozumieją jej definicję.

Dwóch z trzech przedstawicieli badanych instytucji nie podziela zdania, że rozwój środowiskowych usług społecznych, czyli deinstytucjonalizacja jest słusznym kierunkiem rozwoju polityki społecznej w Polsce.

Zdaniem pracowników badanych instytucji przede wszystkim pożądanym jest w nich rozwój usług społecznych dla następujących grup odbiorców: osoby w kryzysie zdrowia psychicznego osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, osoby w kryzysie bezdomności oraz osoby, które potrzebują umieszczenia w DPS (pytanie zadawano tylko instytucjom świadczącym usługi dla danych grup odbiorców).

Główne bariery w rozwoju usług społecznych zgłaszane przez przedstawicieli badanych instytucji w stosunku do poszczególnych grup odbiorców w gminie Jaktorów to: brak środków finansowych, brak wystarczających zasobów kadrowych oraz specyfika grupy (pytanie zadawano tylko instytucjom świadczącym usługi dla danych grup odbiorców).

Instytucje zgłaszają brak gotowości do rozwoju usług społecznych biorąc pod uwagę następujące wymiary:

- wymiar kadrowy (stan i wykształcenie kadr) –raczej niegotowe
- wymiar finansowy (budżet instytucji) – raczej niegotowe
- wymiar infrastrukturalny (budynki) – zdecydowanie niegotowe.

Przedstawiciele badanych instytucji w gminie Jaktorów słyszeli o idei tworzenia centrum usług społecznych i negatywnie ją oceniają. Żaden z przedstawicieli instytucji nie przyznał, że w ich gminie lub powiecie funkcjonuje Centrum Usług Społecznych.

Przedstawiciele instytucji przyznali, że w ich gminie lub powiecie działają organizacje pozarządowe, zaś ich doświadczenia we współpracy z nimi są pozytywne.

ROZDZIAŁ I

DIAGNOZA LOKALNYCH ZASOBÓW GMINY JAKTORÓW W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH W ŚWIETLE ANALIZY DANYCH ZASTANYCH

I. Analiza sytuacji społecznej i demograficznej

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, na dzień 31 grudnia 2023 roku liczba mieszkańców gminy Jaktorów wyniosła 13 504 osób. Przyrost naturalny w gminie jest ujemny i kształtuje się na poziomie -24 osób. W 2023 roku saldo migracyjne jest dodatnie i wynosi 208 osoby. W strukturze demograficznej przeważały kobiety, które stanowiły 51,58% liczby mieszkańców.

Tabela 1. Sytuacja demograficzna w gminie Jaktorów w 2023 r.

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu (benchmark)	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
Liczba ludności	13 504	17 617	11 658
Gęstość zaludnienia	244,2	422,60	234,9
Przyrost naturalny	-24	-33	-30
Saldo migracji	208	243	31
Kobiety na 100 mężczyzn	107	106	101
Liczba i % osób w wieku przedprodukcyjnym	2 986, 22,11%	3 872, 20,87%	2 341, 19,79%
w tym K	1 472	1 875	1 139
w tym M	1 514	1 996	1 202
Liczba i % osób w wieku produkcyjnym	7 847, 58,11%	1 0165, 57,02%	6 753, 58,08%
w tym K	3 748	4 920	3 589
w tym M	4 099	5 245	3 164
Liczba i % osób 65+	2 671, 19,78%	3 580, 22,11%	2 564, 22,13%
w tym K	1 745	2 334	1 672
w tym M	926	1 245	892

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych GUS.

Struktura ludności gminy Jaktorów wskazuje na proces odmładzania się społeczeństwa. Na każde 100 osób w wieku produkcyjnym w 2023 roku przypadało 34 osoby w wieku poprodukcyjnym. Inne wskaźniki obciążenia demograficznego dla gminy w 2023 roku obejmowały:

- liczbę 72 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
- wartość 80 osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym

- współczynnik obciążenia demograficznego osób starszych wyniósł 25,5%
- odsetek osób w wieku 65 lat i więcej wynosił 19,78%, w tym dla kobiet 12,92%, a dla mężczyzn 6,86%.

Tabela 2. Sytuacja gospodarcza w gminie Jaktorów w 2023 r.

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu (benchmark)	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
Dochody gminy per capita	8 222,93 zł	8 270,18 zł	7 388,45 zł
Dochody własne per capita	5 743,47 zł	4 770,88 zł	2 813,98 zł
Podmioty w REGON/1000 mieszk.	126	161,5	99

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych GUS.

Tabela 2 ukazuje podstawowe wskaźniki charakteryzujące sytuację gospodarczą gminy Jaktorów w 2023 roku. W zestawieniu uwzględniono dochody gminy per capita, dochody własne per capita oraz liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Dla lepszego zobrazowania pozycji gminy, wartości te porównano ze średnimi wynikami dla powiatu oraz województwa mazowieckiego (bez Warszawy). Z przedstawionych danych wynika, że dochody gminy per capita są wyższe od średniej wojewódzkiej i niższe od średniej powiatowej. Liczba zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarczych przewyższa wskaźnik dla województwa i jest niższy od wskaźnika powiatowego.

Tabela 3. Kapitał społeczny w gminie Jaktorów w 2023 r.

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu (benchmark)	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
Liczba organizacji pozarządowych	36	59,5	38
NGO/ 1000 mieszk.	2,67	4,29	3,38
Frekwencja w wyborach samorządowe	55,78%	58,44%	58,92%
Frekwencja w wyborach parlamentarne	80,82	82,03%	73,86%

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie NGO.pl oraz Państwowej Komisji Wyborczej.

Tabela 3 przedstawia wybrane wskaźniki społeczne dotyczące gminy Jaktorów w 2023 roku, w porównaniu do średnich wartości dla powiatu oraz województwa mazowieckiego (bez Warszawy). Analiza obejmuje liczbę organizacji pozarządowych (NGO) oraz ich liczbę w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Dodatkowo zestawiono frekwencję w wyborach samorządowych i parlamentarnych, co pozwala na ocenę poziomu zaangażowania obywatelskiego mieszkańców gminy w stosunku do szerszego kontekstu regionalnego. W przypadku wskaźników dotyczących NGO są one niższe od średniej w powiecie i województwie. W zakresie aktywności obywatelskiej (frekwencji wyborczej) wartość wskaźnika wyborów samorządowych jest niższa od średniej powiatowej i województwa. Natomiast dla wyborów parlamentarnych wartość wskaźnika jest niższy od średniej dla powiatu i wyższy od średniej dla województw.

II. Analiza lokalnych zasobów usług społecznych

W gminie Jaktorów funkcjonuje jedna jednostka organizacyjna pomocy społecznej tj. gminny ośrodek pomocy społecznej.

Tabela 4. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej na terenie gminy Jaktorów

Nazwa	Lokalizacja	Organ prowadzący	Liczba pracowników	Koszty utrzymania	Sposób finansowania
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Warszawska 33, 96-313 Jaktorw	Urząd Gminy	17	10 077 145 zł	Środki własne gminy, dotacja na zadania własne oraz zlecone z budżetu Wojewody.

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych OPS.

Zapewnia on szeroki zakres usług i świadczeń, działając na rzecz osób i rodzin wymagających pomocy. W tabeli 4 przedstawiono szczegółowe dane dotyczące lokalizacji, organizacji pracy, liczby pracowników, kosztów utrzymania oraz źródeł finansowania tej jednostki.

Tabela 5. Podmioty ekonomii społecznej na terenie gminy Jaktorów

Typ Podmiotu Ekonomii Społecznej	Liczba Podmiotów
Organizacje pozarządowe	36
Koła Gospodyń Wiejskich	4
Spółdzielnia socjalna	0
Zakład Aktywności Zawodowej	0
Centrum Integracji Społecznej	0
Klub integracji Społecznej	0
Warsztaty Terapii Zajęciowej	0

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator.

W gminie Jaktorów funkcjonują podmioty ekonomii społecznej, które wspierają lokalną społeczność i rozwój inicjatyw społeczno-gospodarczych. Dominują organizacje pozarządowe, których liczba wynosi 36, co stanowi największą grupę w tej kategorii. Wśród nich działają także 4 Koła Gospodyń Wiejskich, angażujące się w aktywność społeczną i kulturalną.

Tabela 6. Organizacje pozarządowe na terenie gminy Jaktorów

Rodzaj działalności NGO	Liczba NGO
Sport	11
Kultura	1
Edukacja	3
Zdrowie	1
Pomoc społeczna	1
Bezpieczeństwo	2
Rozwój lokalny	5
Ekologia	1
Demokracja	1
Wsparcie organizacji pozarządowych	1
Rynek pracy	2
Działalność międzynarodowa	0
Nauka i technika	0

Rodzaj działalności NGO	Liczba NGO
Branżowe	1
Religia	0
Suma	30

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych <https://spis.ngo.pl/mazowieckie-jaktorow-140505?cat%5B2386%5D=2387&cat%5B2898%5D=2899> i zestawienia udostępnionego przez Stowarzyszenie Klon/Jawor [dostęp 1.12.2024].

W gminie Jaktorów w 2024 roku było łącznie zarejestrowanych 36 organizacji pozarządowych, Spośród nich rodzaj swojej działalności wskazało 30 (jedna organizacja mogła wskazać kilka działalności, lub nie musiała wskazać wcale). W tabeli 6 przedstawiono je w podziale na rodzaj prowadzonej działalności. Z zawartych powyżej danych wynika, że dominującym rodzajem organizacji pozarządowych na terenie gminy są te o charakterze rozwoju społeczności lokalnych i sportowym.

Tabela 7. Podmioty niepomocowe na terenie gminy Jaktorów

Nazwa podmiotu niepomocowego	Lokalizacja	Organ prowadzący	Liczba pracowników	Sposób finansowania	Świadczone usługi
Gminna Biblioteka Publiczna w Jaktorowie	ul. Chełmońskiego 4, 96-313 Jaktorów	Gmina Jaktorów	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, czytelnicze
Filia Biblioteki Publicznej w Międzyborowie	ul. Staszica 5, 96-316 Międzyborów	Gmina Jaktorów	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, czytelnicze
Centrum Medyczne w Jaktorowie	ul. Warszawska 24, Chylice-Kolonia	Gmina Jaktorów	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi medyczne
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Medycyna Rodzinna"	ul. Warszawska 3, Jaktorów	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Usługi medyczne
Przychodnia Specjalistyczna Famil-Med	ul. Chopina 18A, Międzyborów	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Usługi medyczne

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych Urzędu Gminy Jaktorów. Więcej informacji na stronie gminy pod adresem: <https://jaktorow.pl/> [Dostęp: 18.12.2024].

W tabeli 7 zawarto zestawienie informacji dotyczących podmiotów niepomocowych funkcjonujących na terenie gminy Jaktorów. Zestawienie obejmuje nazwę i lokalizację podmiotów, organ prowadzący, liczbę pracowników (jeśli dane są dostępne), źródła finansowania oraz rodzaje świadczonych usług. Przedstawione podmioty realizują różnorodne zadania w zakresie kultury, sportu, edukacji oraz ochrony zdrowia, wspierając rozwój społeczności lokalnej. W przypadku placówek niepomocowych w gminie funkcjonują: 2 gminne biblioteki publiczne, 3 placówki służby zdrowia.

III. Analiza świadczonych usług społecznych

1. Pomoc społeczna

Poniższa tabela 8 przedstawia zestawienie danych dotyczących liczby osób i rodzin objętych świadczeniami pomocy społecznej w gminie Jaktorów w 2023 roku w porównaniu ze średnimi

wartościami dla powiatu i województwa. Dane obejmują zarówno świadczenia pieniężne, jak i niepieniężne, z uwzględnieniem struktury wiekowej beneficjentów. Dodatkowo zaprezentowano liczbę kobiet, mężczyzn oraz rodzin korzystających ze świadczeń, a także liczbę osób w tych rodzinach.

Tabela 8. Osoby korzystające z pomocy społecznej w Ośrodku Pomocy Społecznej w 2023 roku

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	329	324	265
- świadczenia pieniężne	199	205	154
- świadczenia niepieniężne	165	154	131
Liczba rodzin	387	323	260
Liczba osób w rodzinach	689	544	553

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych OPS Jaktorów (MRiPS-03R).

Tabela 9. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej w Ośrodku Pomocy Społecznej w 2023 roku w podziale na wiek i płeć

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
- w wieku 0-17	28,57%	23,97%	40,32%
- w wieku produkcyjnym	40,73%	44,39%	42,21%
- w wieku poprodukcyjnym	30,7%	31,64%	17,47%
Liczba kobiet, którym przyznano świadczenia	56,23%	47,81%	49,13%
Liczba mężczyzn, którym przyznano świadczenia	43,77%	52,19%	50,87%

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych OPS Jaktorów (OZPS).

Struktura pomocy społecznej udzielanej przez OPS w Gminie Jaktorów pokazuje, że dominującą formą wsparcia są świadczenia pieniężne. W 2023 r. ze świadczeń w tej formie skorzystało 199 osób. W tym samym okresie świadczenia w formie niepieniężnej otrzymało 165 osób. W ramach struktury otrzymanych świadczeń pomocy społecznej pomoc uzyskiwały w przeważającej części kobiety i osoby w wieku produkcyjnym.

Tabela 10. Powody przyznawania pomocy społecznej w ośrodku pomocy społecznej w gminie Jaktorów w 2023 roku

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	% rodzin korzystających z pomocy społecznej	% mieszkańców gminy
Ubóstwo	97	159	25,06%	1,18%
Sieroctwo	0	0	0%	0%
Bezdomność	4	4	1,03%	0,03%
Potrzeba ochrony macierzyństwa	13	65	3,36%	0,48%
- w tym wielodzietność	7	38	1,81%	0,28%
Bezrobocie	24	59	6,2%	0,44%
Niepełnosprawność	48	71	12,4%	0,53%
Długotrwała lub ciężka choroba	79	113	20,41%	0,84%

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	% rodzin korzystających z pomocy społecznej	% mieszkańców gminy
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	56	145	14,47%	1,07%
- w tym rodziny niepełne	22	52	5,68%	0,39%
- w tym rodziny wielodzietne	11	57	2,84%	0,42%
Przemoc domowa	19	72	4,91%	0,53%
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0%	0%
Alkoholizm	10	12	2,58%	0,09%
Narkomania	4	4	1,03%	0,03%
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	5	8	1,29%	0,06%
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy	0	0	0%	0%
Zdarzenie losowe	4	7	1,03%	0,05%
Sytuacja kryzysowa	4	6	1,03%	0,04%
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0%	0%

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych OPS.

Zgodnie z artykułem 7 ustawy o pomocy społecznej¹, pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy domowej, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Wśród głównych powodów przyznawania pomocy przez OPS w Gminie Jaktorów w 2023 roku należy wymienić następujące powody:

- ubóstwo dotknęło 97 rodzin
- długotrwałą lub ciężką chorobę, która dotyczyła 79 rodzin
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego dotyczyła 56 rodzin, w tym 22 rodzin niepełnych oraz 11 rodzin wielodzietnych
- niepełnosprawność wystąpiła u 48 rodzin
- bezrobocie dotknęło 24 rodziny
- przemoc domowa dotyczyła 19 rodzin
- potrzeba ochrony macierzyństwa wystąpiła u 13 rodzin, w tym u rodzin wielodzietnych, których było 7
- alkoholizm dotknął 10 rodzin
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego dotyczyły 5 rodzin
- bezdomność wystąpiła u 4 rodzin
- narkomania dotknęła 4 rodzin

¹ Tekst jednolity Dz.U. z 2024 poz. 1283

- zdarzenie losowe dotyczyło 4 rodzin
- sytuacja kryzysowa wystąpiła u 4 rodzin
- sieroctwo, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy, klęska żywiołowa lub ekologiczna, nie były przyczyną przyznania wsparcia z pomocy społecznej.

W 2023 roku zasiłki stałe przyznano łącznie 61 osobom na łączną kwotę 376 202 zł. Z tego:

- zasiłki stałe dla osób samotnie gospodarujących otrzymało 59 osób na sumę 369 591 zł.
- zasiłki stałe dla osób w rodzinie przyznano 3 osobom na kwotę 6 611 zł.

W 2023 roku zasiłki okresowe przyznano 41 osobom na łączną kwotę 53 666 zł. Z tego:

- z tytułu bezrobocia udzielono 5 zasiłków o wartości 15 128 zł.
- z tytułu długotrwałej choroby przyznano 7 zasiłków na łączną kwotę 11 892 zł.
- z tytułu niepełnosprawności udzielono 21 zasiłków na sumę 9 435 zł.

W 2023 roku gmina Jaktorów udzieliła wsparcia w różnych formach. Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych ze zdarzeniami losowymi otrzymały 4 osoby, na co przeznaczono łącznie 21 000 złotych. Ponadto sprawienie pogrzebu zostało zrealizowane w formie 1 świadczenia o łącznej wartości 4 000 zł. Inne zasiłki celowe i świadczenia w naturze przyznano 173 osobom na łączną kwotę 283 174 zł.

Gmina Jaktorów posiadała w 2023 roku środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w wysokości 10 726 808 zł w tym w budżecie OPS 10 077 145 zł.

2. Zasoby instytucjonalne

W 2023 roku gmina Jaktorów dysponowała 10 mieszkaniami komunalnymi w tym 3 mieszkaniami socjalnymi. W ciągu roku złożono 1 wniosek o przyznanie mieszkania komunalnego, a na mieszkanie socjalne oczekiwały 3 osoby. Odnotowano 1 wyrok eksmisji bez wskazania lokalu socjalnego. Na terenie gminy nie było mieszkań wspomaganych i treningowych.

Na terenie gminy nie funkcjonuje dom pomocy społecznej prowadzony przez gminę. Mieszkańcy gminy, którzy wymagają umieszczenia w takiej placówce są kierowani do instytucji prowadzonych przez powiat. W 2023 roku takich osób było 26 a gmina poniosła koszty w wysokości 1 160 549 złotych za ich pobyt w domu pomocy społecznej.

3. Praca socjalna

W 2023 roku w gminie Jaktorów przeprowadzono 447 wywiadów środowiskowych, które objęły 387 rodzin, liczących łącznie 689 osób. Praca socjalna została skierowana do 387 rodzin, w których znajdowało się łącznie 689 osób. W tym samym roku zawarto 12 kontraktów socjalnych, które objęły łącznie 19 osób.

4. Zasoby i usługi wspierające osoby starsze

Na terenie gminy liczba osób starszych wynosiła 2 671, co stanowi 19,78% ogółu mieszkańców. Pomocą społeczną objęte zostały 52 rodziny spośród osób starszych z czego 43 z nich były jednoosobowe. W sumie udzielone wsparcie dotyczyło 64 członków tych rodzin, co stanowi 0,47% ogółu mieszkańców gminy.

W gminie Jaktorów usługi opiekuńcze świadczone dla 52 osób na łączną kwotę 405975 zł.

5. Zasoby i usługi wspierające osoby z niepełnosprawnościami

Według NSP w gminie Jaktorów zamieszkiwało 1 617 osób z niepełnosprawnościami. W 2023 roku, niepełnosprawność członka rodziny była powodem, dla którego wsparcie z pomocy społecznej otrzymało 48 rodzin zamieszkujących gminę Jaktorów, w których żyło łącznie 71 osób. Warto również zauważyć, że w 2023 roku z tytułu niepełnosprawności przyznano zasiłki okresowe dla 21 osób w kwocie 9 435 zł.

W ramach projektów gmina oferuje także usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami: usługę opieki wytchnieniowej oraz asystentury osobistej.

6. Zasoby i usługi wspierające Osoby w kryzysie bezdomności

W roku 2023 bezdomność była przyczyną udzielenia pomocy społecznej 4 rodzinom, obejmującym 4 osoby, co stanowi 0,03% populacji.

Gmina udzieliła 9 świadczeń schronienia na łączną kwotę 67 910 zł.

7. Zasoby i usługi wspierające osoby w kryzysie zdrowia psychicznego

Analiza statystyk OPS w gminie Jaktorów wskazuje, że w 2023 roku 79 rodzin było objętych świadczeniami z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Ze wsparcia z powodu alkoholizmu korzystało w 2023 roku 10 rodzin, w których funkcjonowało 12 osób. Narkomania występowała jako powód udzielania pomocy społecznej w 4 rodzinach.

Na przeciwdziałanie narkomanii gmina przeznaczyła 27 480 zł, a w przypadku przeciwdziałania alkoholizmowi 211 414 złotych. W 2023 roku przyznano 7 zasiłków okresowych z tytułu długotrwałej choroby na łączną kwotę 11 892 zł.

W obszarze usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w gminie Jaktorów nie funkcjonuje ośrodek wsparcia dla tych osób. Gmina świadczy specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi dla 15 osób, co kosztowało 209 333 zł.

8. Zasoby i usługi wspierające rodzinę i dzieci w tym dzieci z niepełnosprawnościami

Według danych GUS W 2023 roku, w gminie Jaktorów, zamieszkiwało 2 986 osób w wieku przedprodukcyjnym co stanowiło 22,11% mieszkańców gminy. W przypadku wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej rodziny z dziećmi stanowiły 20,67% spośród wszystkich objętych

świadczeniami. W tych rodzinach mieszkało łącznie 319 osób. Rodzin z 1 dzieckiem było 16 i stanowiły 20,00% wszystkich rodzin, rodzin z 2 dziećmi było 40 i stanowiły 50,00% wszystkich rodzin, rodzin z 3 dziećmi było 15 i stanowiły 18,75% wszystkich rodzin, rodzin z 4 dziećmi było 5 i stanowiły 6,25% wszystkich rodzin, rodzin z 5 dziećmi była 1 i stanowiła 1,25% wszystkich rodzin, rodzin z 6 i więcej dziećmi była 1 i stanowiła 1,25% wszystkich rodzin. W 2023 roku pomocą społeczną objęto 27 rodzin niepełnych, zamieszkiwanych przez 90 osób.

W 2023 r. w gminie Jaktorów świadczenia przyznane w ramach wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" otrzymało 92 dzieci co stanowiło koszt 65 523 zł. Pracą 2 asystentów rodziny objęto 28 rodzin. Koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej wyniósł 113 932 zł. W 2023 roku na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego wydatkowano 4 499 790 zł.

W 2023 roku poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego, rodzinnego) udzielono 122 rodzinom, w których było 430 osób.

ROZDZIAŁ II

DIAGNOZA USŁUG SPOŁECZNYCH – WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO MIESZKAŃCÓW GMINY JAKTORÓW

I. Metodologia badania ankietowego oraz charakterystyka grupy badawczej

1. Metodologia badania

Na potrzeby niniejszej diagnozy zostało przeprowadzone przez firmy IBC oraz CBM Indicator we współpracy z MCPS **badanie mieszkańców** gmin i powiatów w zakresie świadczonych usług społecznych w województwie mazowieckim. Badanie miało charakter ilościowy i zostało przeprowadzone w październiku i listopadzie 2024 roku za pomocą kwestionariusza ankietowego skierowanego do mieszkańców korzystających i niekorzystających z usług społecznych. W badaniu zostało zastosowane podejście mieszane (mixed mode) obejmujące trzy techniki zbierania danych: CAWI (ankieta online), CATI (wywiady telefoniczne) oraz CAPI (wywiady bezpośrednie). **Wielkość próby dla mieszkańców gminy Jaktorów wyniosła 150 ankietowanych** (część pytań ze względu na ich tematykę została zadana mniejszej, dedykowanej grupie mieszkańców).

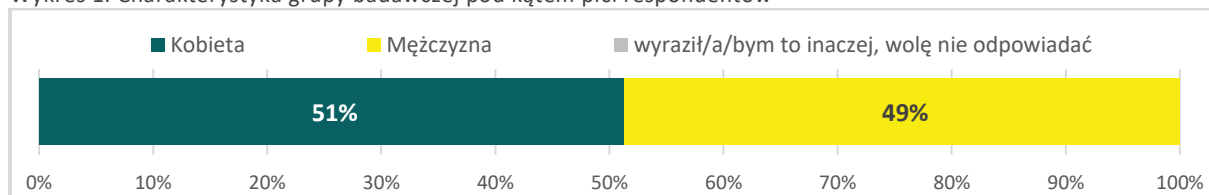
W badaniu mieszkańców gminy wyodrębniono dwie grupy: **beneficjentów usług społecznych** oraz **mieszkańców niekorzystających z usług społecznych**. Do grona beneficjentów zostały zaliczone osoby należące do pięciu podgrup i korzystające w ciągu ostatnich 3 lat z dedykowanych im usług społecznych:

- osoby starsze
- osoby z niepełnosprawnościami (w tym dzieci)
- osoby w kryzysie bezdomności
- osoby z problemami zdrowia psychicznego
- rodziny z dziećmi.

2. Charakterystyka grupy badawczej

Poniżej prezentujemy charakterystykę grupy badawczej w zakresie następujących zmiennych: płci, wieku, wykształcenia, sytuacji zawodowej, sytuacji materialnej respondentów. Grupa ta uczestniczyła w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Jaktorów o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla pięciu grup beneficjentów.

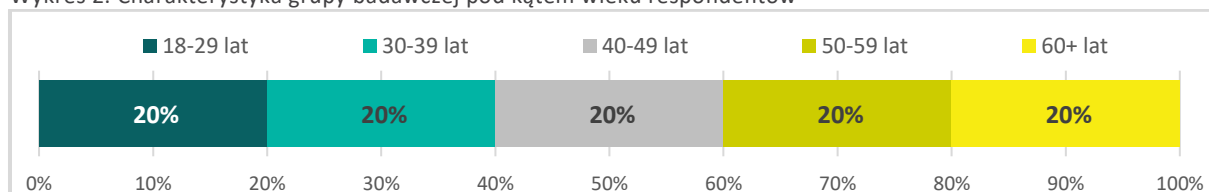
Wykres 1. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem płci respondentów

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przedmiotowym badaniu przeważającą grupą respondentów pod kątem płci były kobiety (stanowiły 51% badanych).

Wykres 2. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem wieku respondentów

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku wieku respondentów nie odnotowano jednej dominującej grupy respondentów. W każdej z badanych grup wiekowych odnotowano 20% ankietowanych.

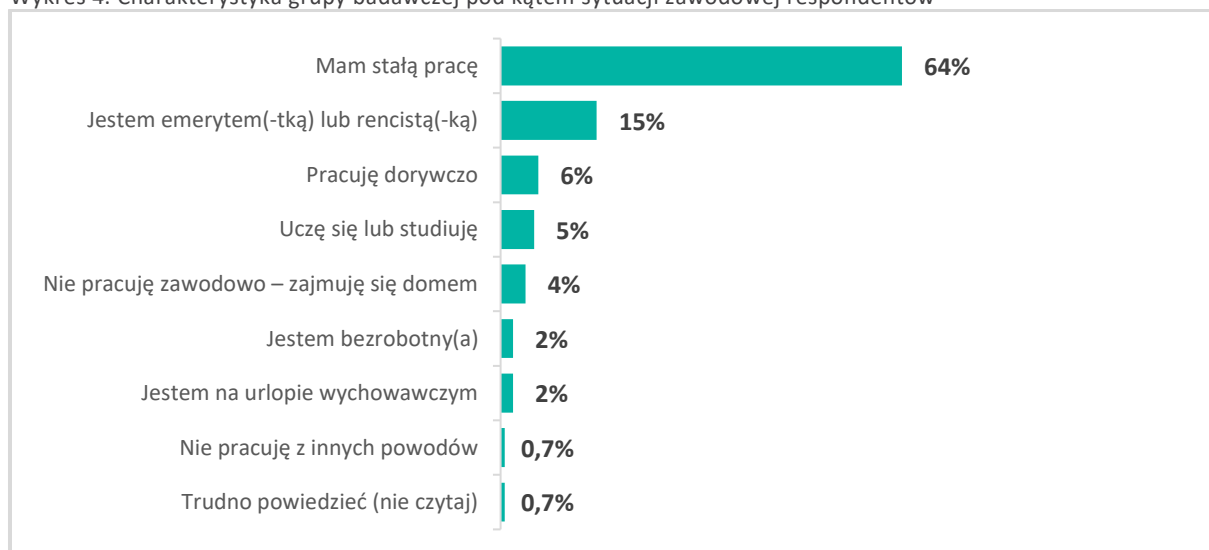
Wykres 3. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem wykształcenia respondentów

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Analiza ankiet badawczych wykazała, że w przypadku wykształcenia respondentów to dominującymi grupami byli ci z wykształceniem wyższym (38% badanych) i średnim (38% badanych).

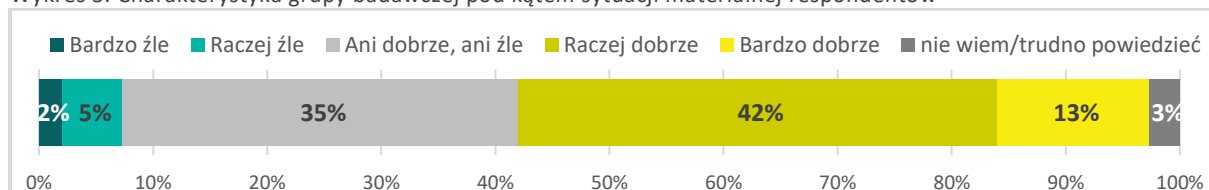
Wykres 4. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji zawodowej respondentów

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Jeżeli chodzi o charakterystykę grupy badawczej pod kątem sytuacji zawodowej respondentów przeważającą grupą były osoby posiadające stałą pracę (62% badanych).

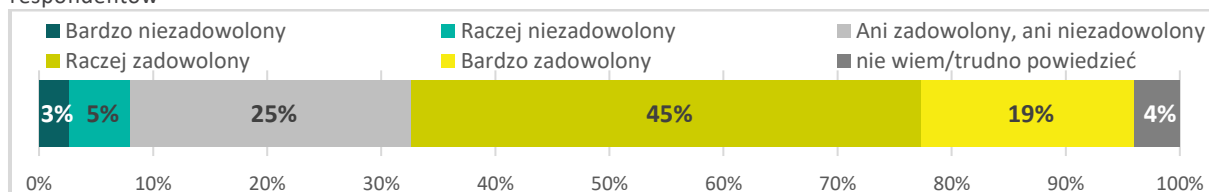
Wykres 5. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji materialnej respondentów

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Respondenci określili w przeważającej części swoją sytuację materialną jako raczej dobrą (42% badanych) oraz ani dobrą, ani złą (35% badanych).

Wykres 6. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem stopnia zadowolenia zamieszkiwania na terenie gminy przez respondentów

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

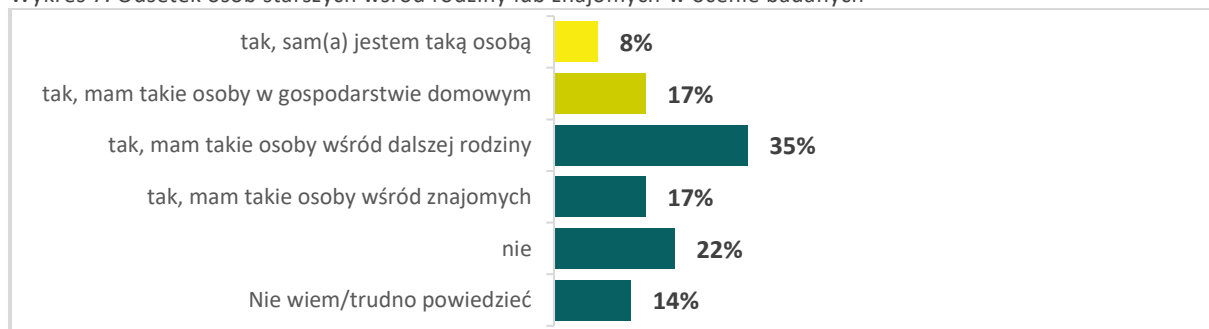
Ankietowani biorący udział w badaniu wyrazili opinię, że są raczej zadowoleni (45% badanych) oraz ani zadowoleni, ani niezadowoleni (25% badanych) z zamieszkiwania na terenie gminy Jaktorów.

II. Opinie o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie w pięciu grupach beneficjentów

1. Usługi społeczne dla osób starszych

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Jaktorów o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla osób starszych.

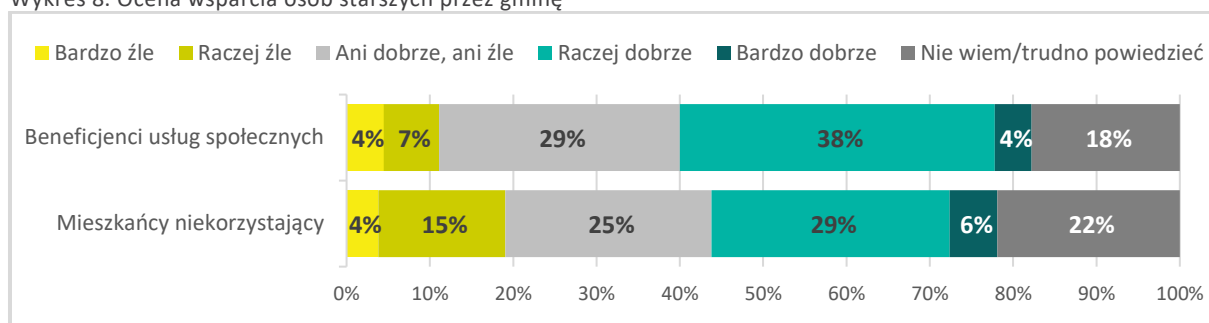
Wykres 7. Odsetek osób starszych wśród rodziny lub znajomych w ocenie badanych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców gminy Jaktorów 8% stanowiły osoby starsze, dodatkowo 17% badanych przyznało, że ma takie osoby w gospodarstwie domowym natomiast 35% ankietowanych ma takie osoby wśród dalszej rodziny a 17% wśród znajomych.

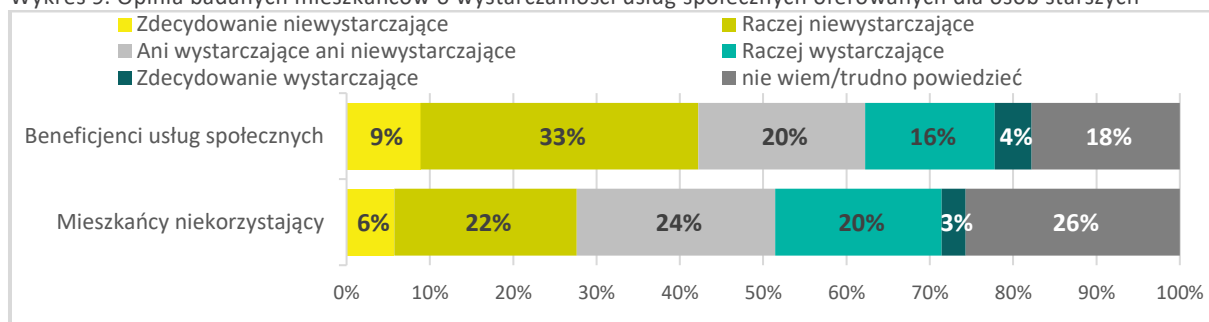
Wykres 8. Ocena wsparcia osób starszych przez gminę

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Jaktorów dobrze wspiera osoby starsze (42% beneficjenci usług społecznych, 35% niekorzystający z nich).

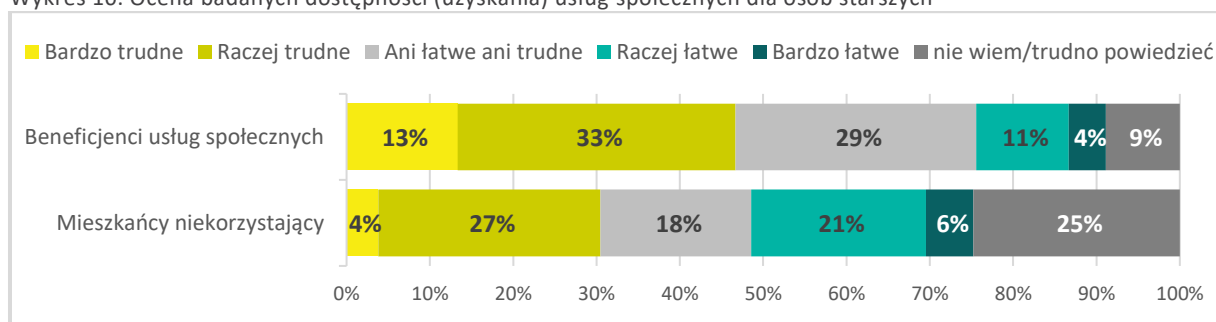
Wykres 9. Opinia badanych mieszkańców o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób starszych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pośród badanych mieszkańców przeważa opinia o tym, że usługi oferowane przez gminę Jaktorów dla osób z starszych są niewystarczające (42% beneficjenci usług społecznych, 28% niekorzystający z nich).

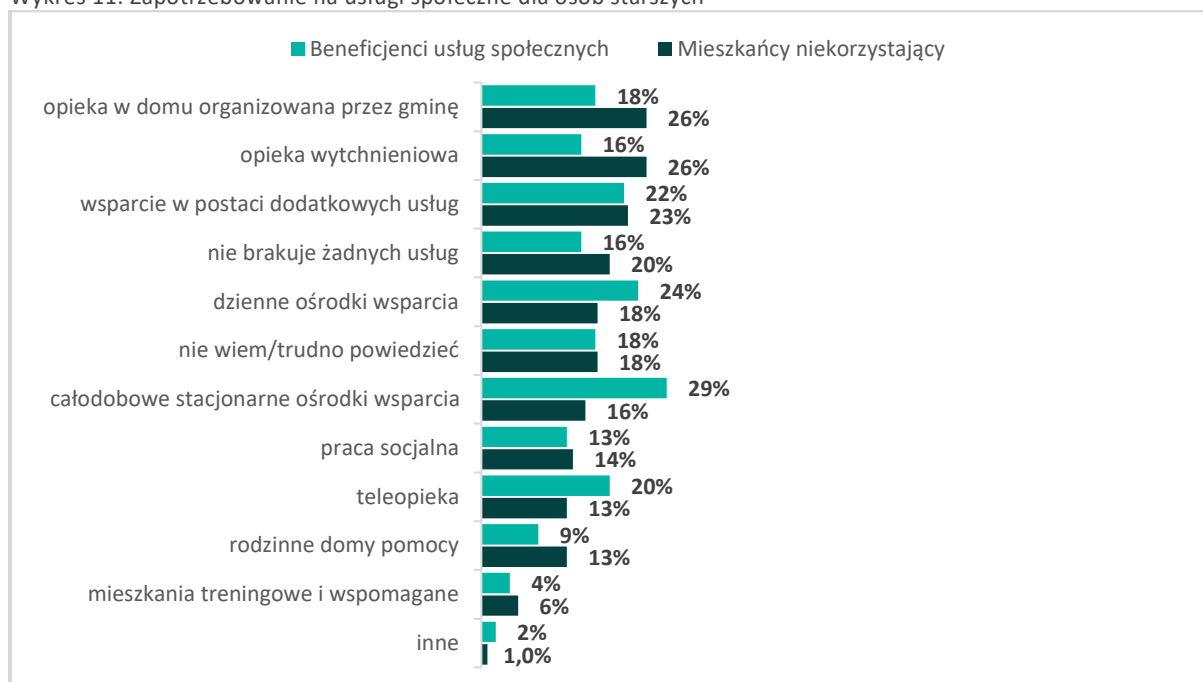
Wykres 10. Ocena badanych dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób starszych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród ankietowanych przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób starszych na terenie gminy Jaktorów jest trudne (46% beneficjenci usług społecznych, 31% niekorzystający z nich).

Wykres 11. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób starszych

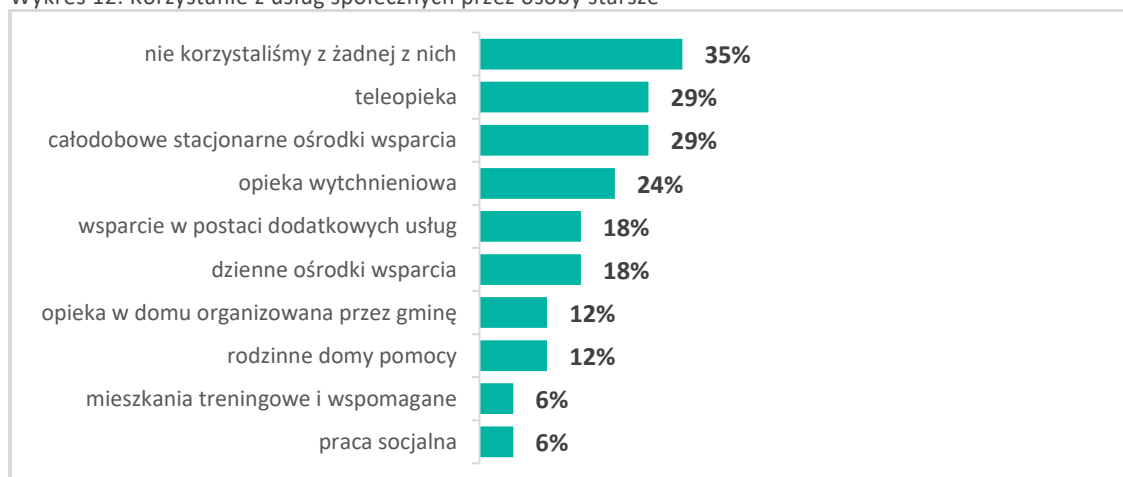

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Jaktorów najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób starszych to:

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- wsparcie w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu).

Wykres 12. Korzystanie z usług społecznych przez osoby starsze

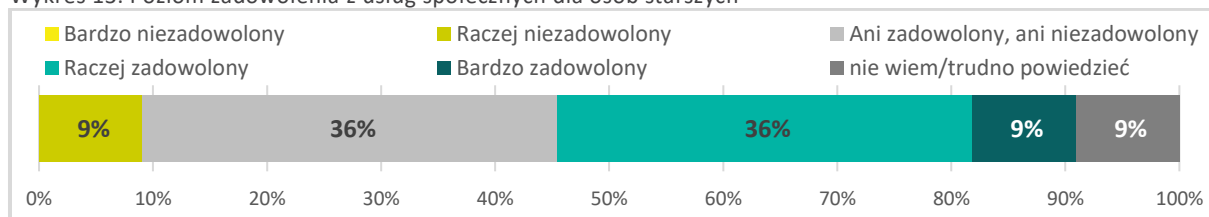
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Z analizy formularzy badawczych najczęściej osoby starsze w ciągu ostatnich 3 lat korzystały w gminie Jaktorów z następujących usług:

- teleopieki

- całodobowych stacjonarnych ośrodków wsparcia
- wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów służących ich odciążeniu (tzw. opieki wytchnieniowej).

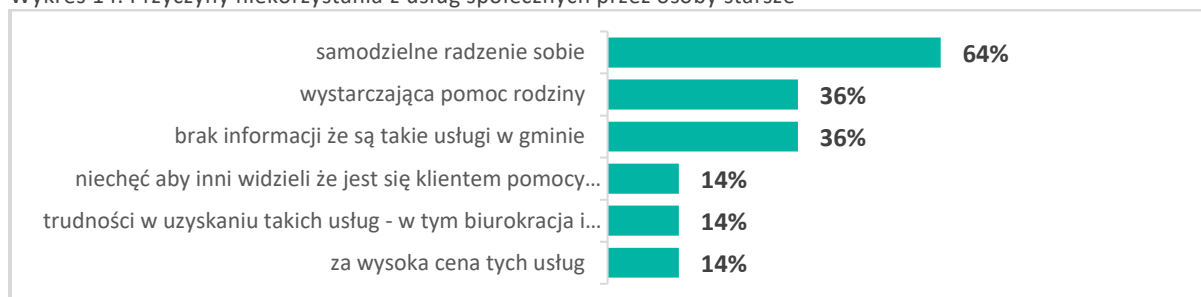
Wykres 13. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób starszych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Mieszkańcy gminy Jaktorów korzystający z usług społecznych są z nich zadowoleni (45% zadowolonych do 9% niezadowolonych).

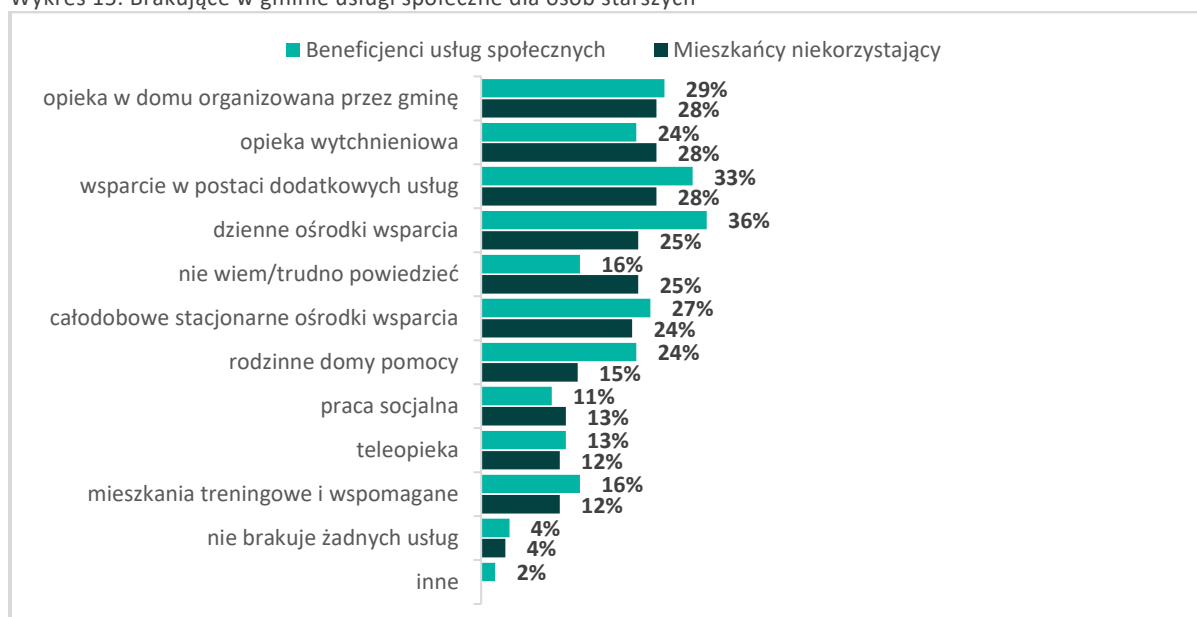
Wykres 14. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby starsze

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby starsze, które nie były objęte usługami społecznymi, jako przyczynę niekorzystania z nich wskazywały głównie, że: radzą sobie samodzielnie (64% ankietowanych), wystarcza im pomoc rodziny (36% ankietowanych), brak jest informacji o takich usługach w gminie (36% ankietowanych).

Wykres 15. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób starszych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

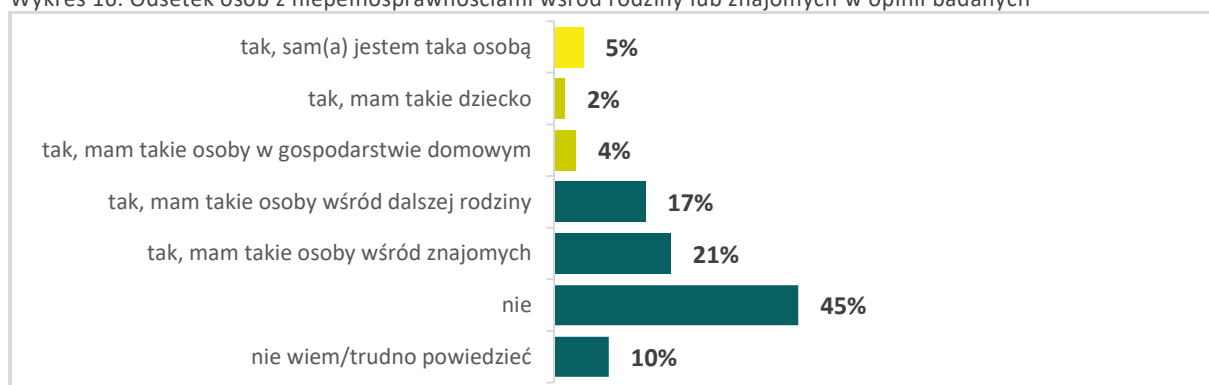
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gminy najbardziej brakujące usługi społeczne dla osób starszych to:

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- wsparcie w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu)
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- dzienne ośrodki wsparcia.

2. Usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami (w tym dzieci)

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Jaktorów o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla osób z niepełnosprawnościami.

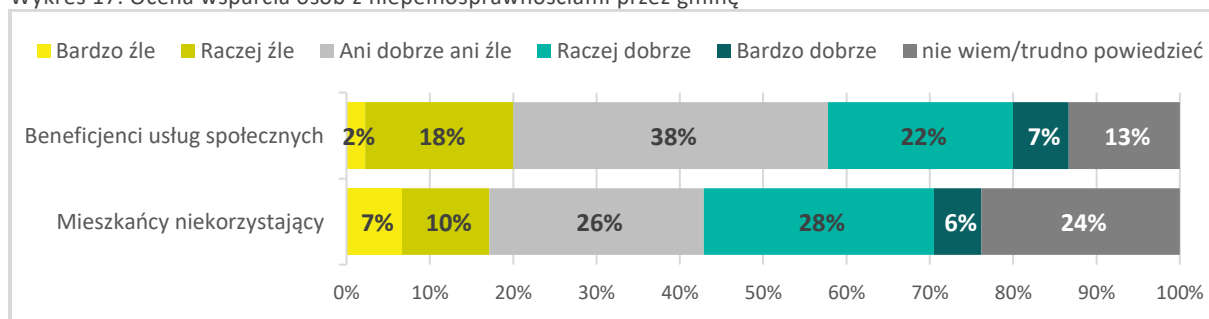
Wykres 16. Odsetek osób z niepełnosprawnościami wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców gminy Jaktorów 5% spośród nich stanowiły os. z niepełnosprawnościami. Dodatkowo 2% przyznało, że jest rodzicem dziecka z niepełnosprawnością, 4% ankietowanych ma takie osoby w gospodarstwie domowym natomiast 21% badanych ma takie osoby wśród znajomych.

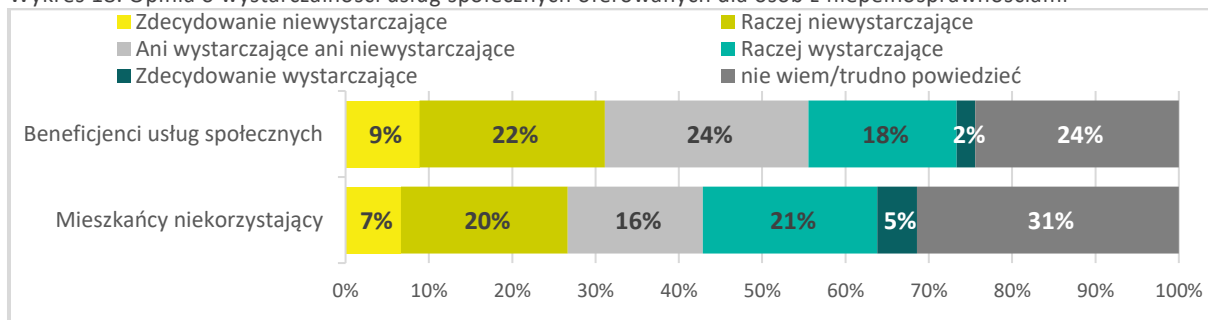
Wykres 17. Ocena wsparcia osób z niepełnosprawnościami przez gminę

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Jaktorów dobrze wspiera osoby z niepełnosprawnościami (29% beneficjenci usług społecznych, 34% niekorzystający z nich).

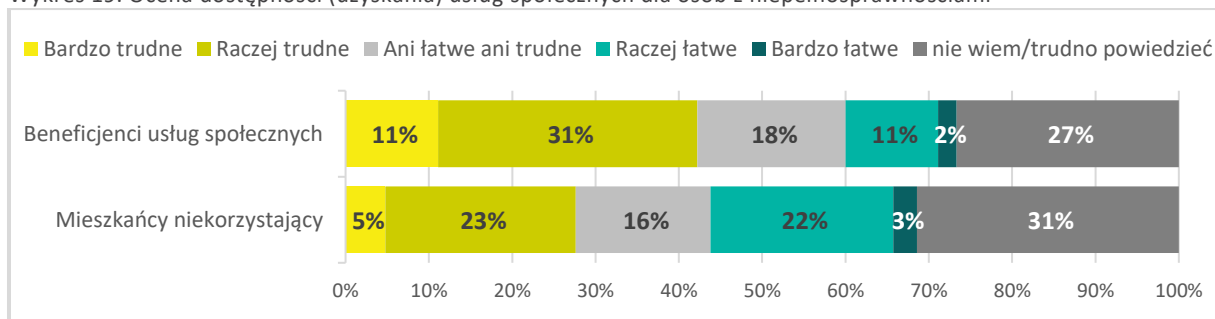
Wykres 18. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób z niepełnosprawnościami

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pośród badanych mieszkańców przeważa opinia o tym, że usługi oferowane przez gminę Jaktorów dla osób z niepełnosprawnościami są niewystarczające (31% beneficjenci usług społecznych, 27% niekorzystający z nich).

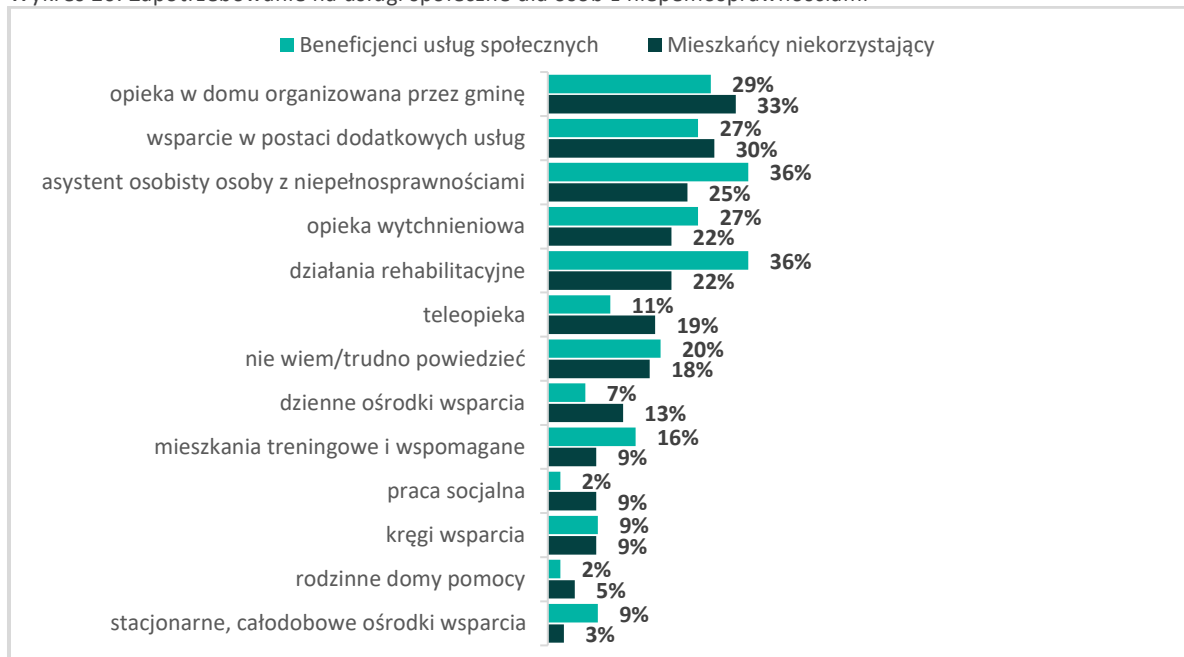
Wykres 19. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy Jaktorów jest trudne (42% beneficjenci usług społecznych, 28% niekorzystający z nich).

Wykres 20. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami

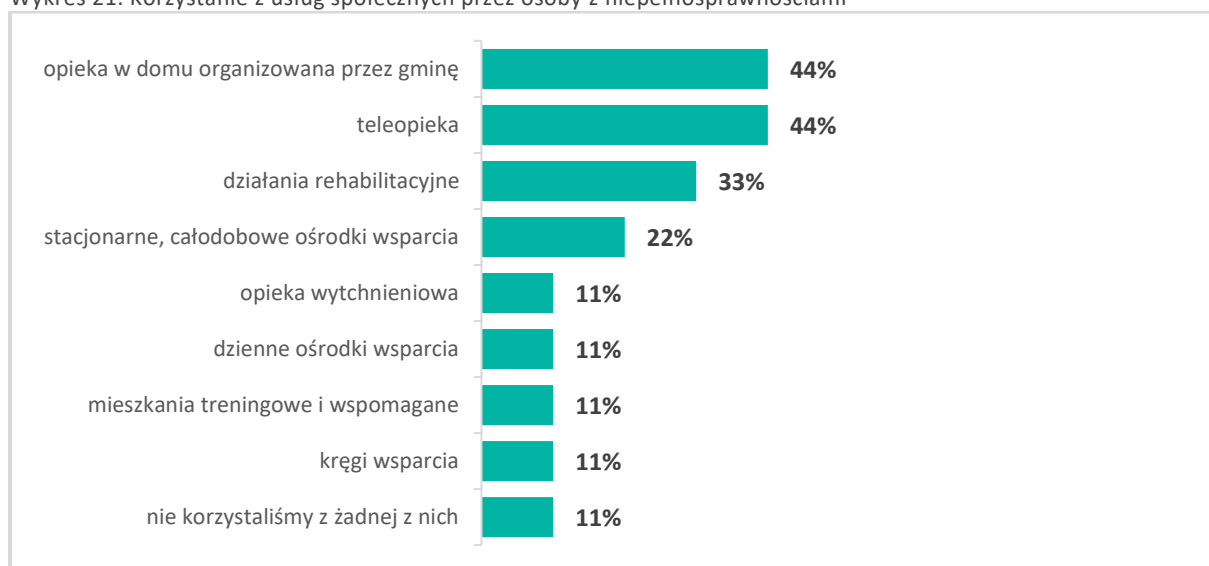

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Jaktorów najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami to:

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- pomoc profesjonalisty w postaci asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami.

Wykres 21. Korzystanie z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami

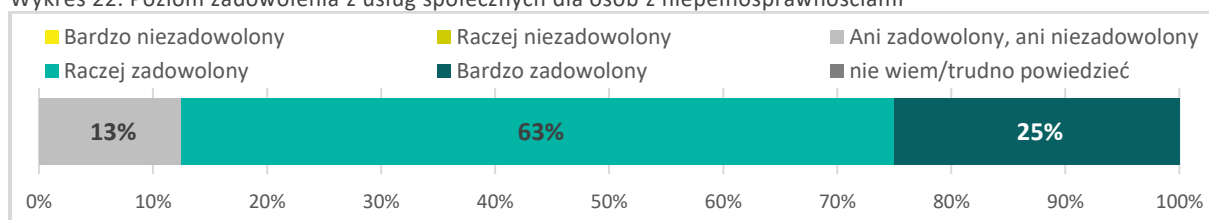

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Ankietowani uznali, że najczęściej osoby z niepełnosprawnościami w ciągu ostatnich 3 lat korzystali z następujących usług:

- usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- teleopieki
- działań rehabilitacyjnych.

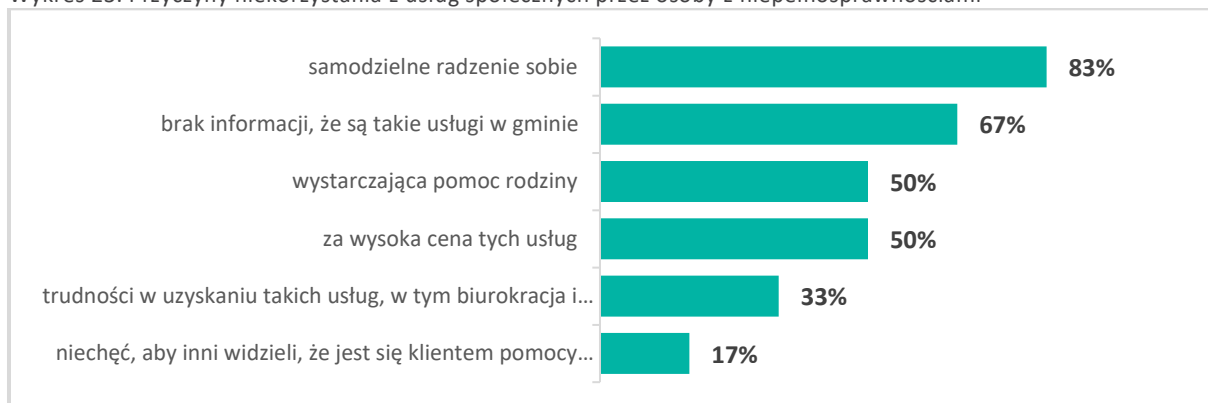
Wykres 22. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Ankietowani mieszkańcy gminy Jaktorów, korzystający z usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami stwierdzili, że w większości jest z nich zadowolona (88% zadowolonych do 0% niezadowolonych).

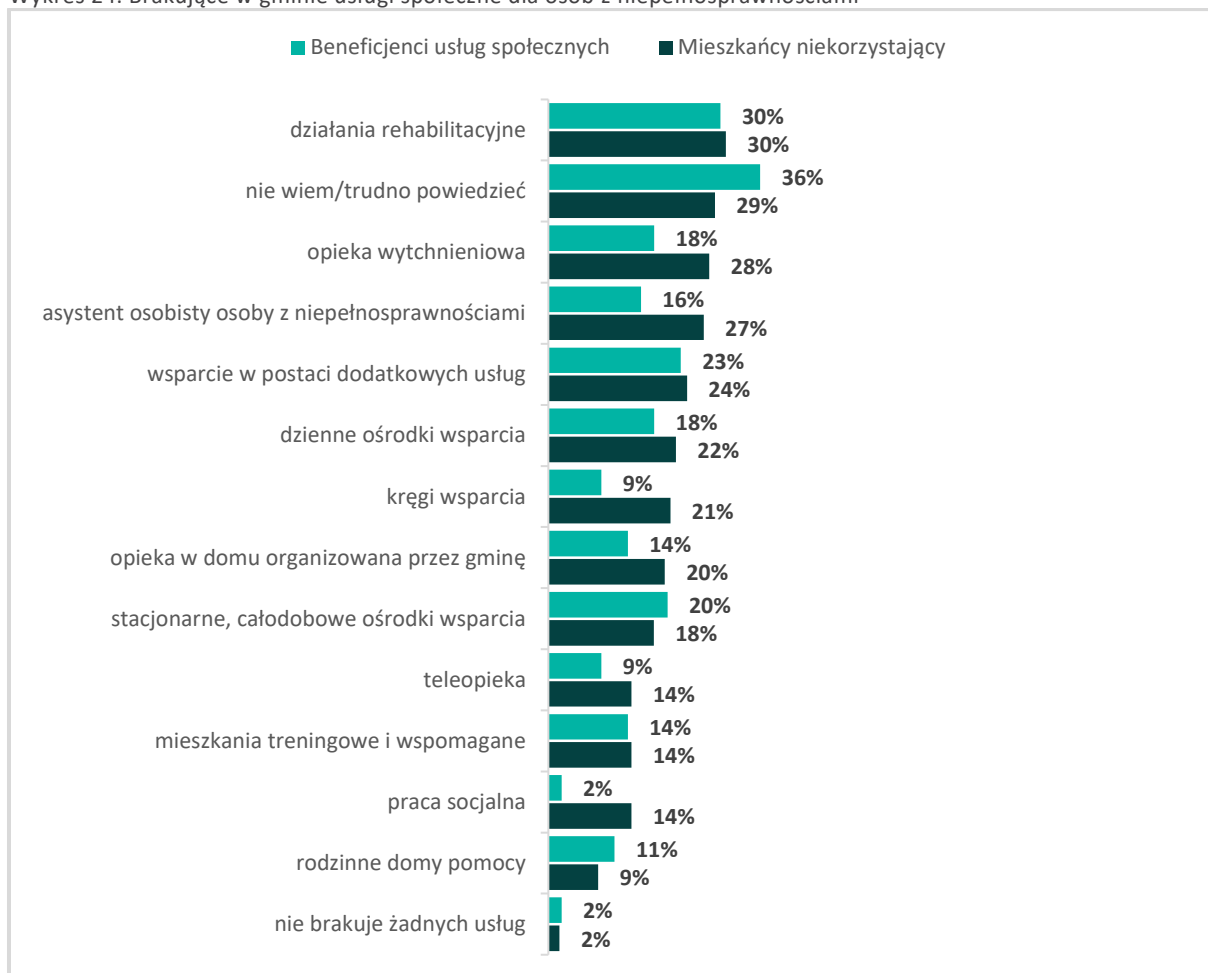
Wykres 23. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby z niepełnosprawnościami, które nie były objęte usługami społecznymi jako przyczynę niekorzystania z nich wskazywały na: radzenie sobie samodzielnie (83% ankietowanych) oraz brak informacji, że takie usługi są w gminie (67% ankietowanych).

Wykres 24. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

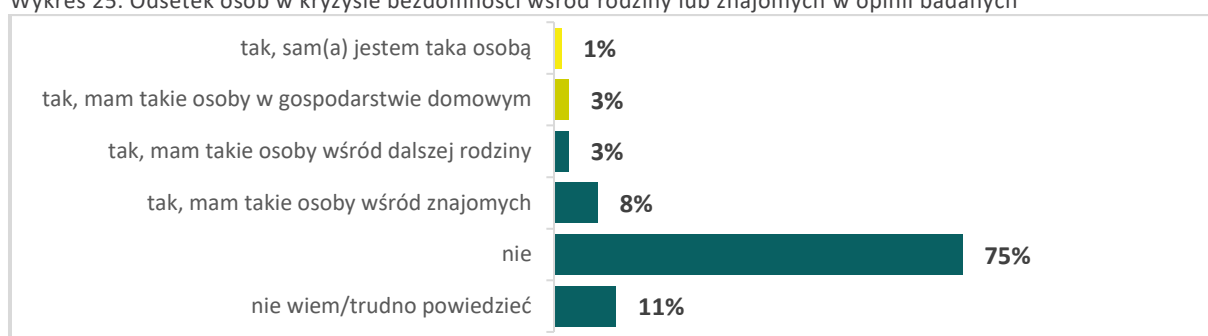
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gminy najbardziej brakujące usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami to:

- działania rehabilitacyjne
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami.

3. Usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Jaktorów o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla osób w kryzysie bezdomności.

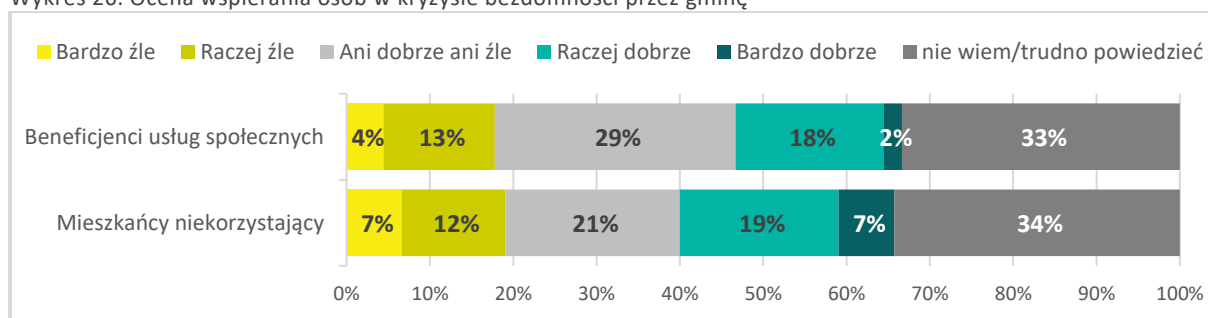
Wykres 25. Odsetek osób w kryzysie bezdomności wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców gminy Jaktorów 1% spośród nich stanowiły osoby w kryzysie bezdomności. Dodatkowo 3% badanych przyznało, że ma takie osoby w gospodarstwie domowym, 3% ankietowanych ma takie osoby wśród dalszej rodziny, natomiast 8% wskazało na takie osoby wśród znajomych.

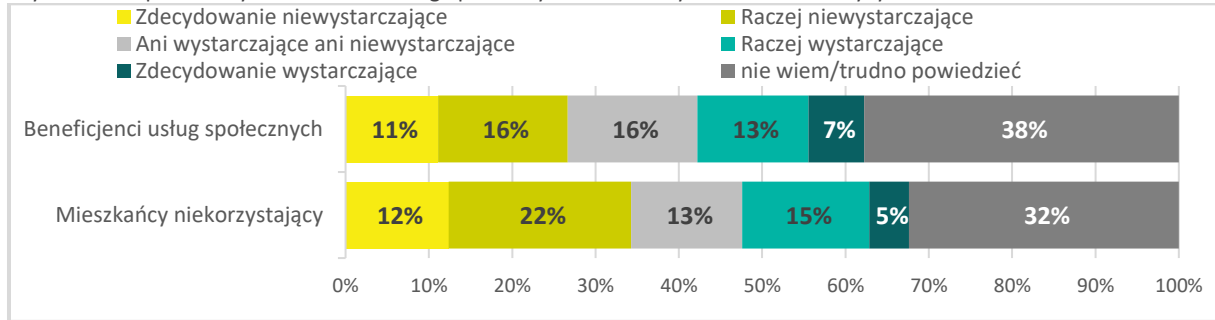
Wykres 26. Ocena wspierania osób w kryzysie bezdomności przez gminę

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród ankietowanych mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Jaktorów dobrze wspiera osoby w kryzysie bezdomności (20% beneficjenci usług społecznych, 26% niekorzystający z nich).

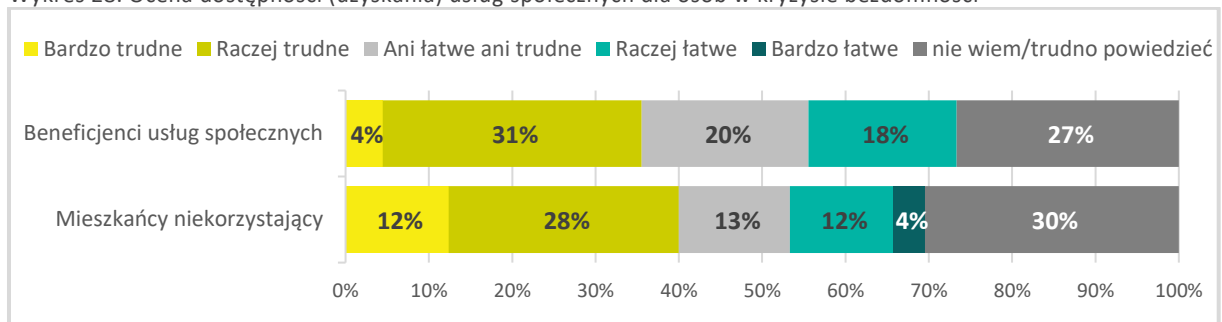
Wykres 27. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób w kryzysie bezdomności

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Ankietowani wskazali także, że usługi oferowane osobom w kryzysie bezdomności przez gminę Jaktorów są niewystarczające (27% beneficjenci usług społecznych, 34% niekorzystający z nich).

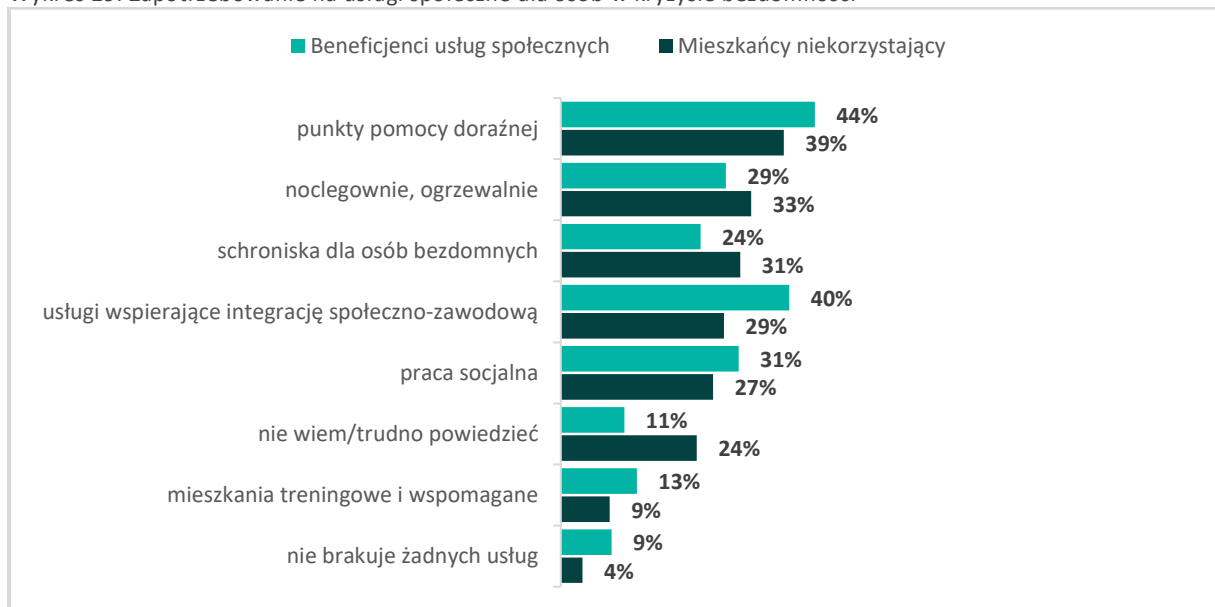
Wykres 28. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności na terenie gminy Jaktorów jest trudne (35% beneficjenci usług społecznych, 40% niekorzystający z nich).

Wykres 29. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności

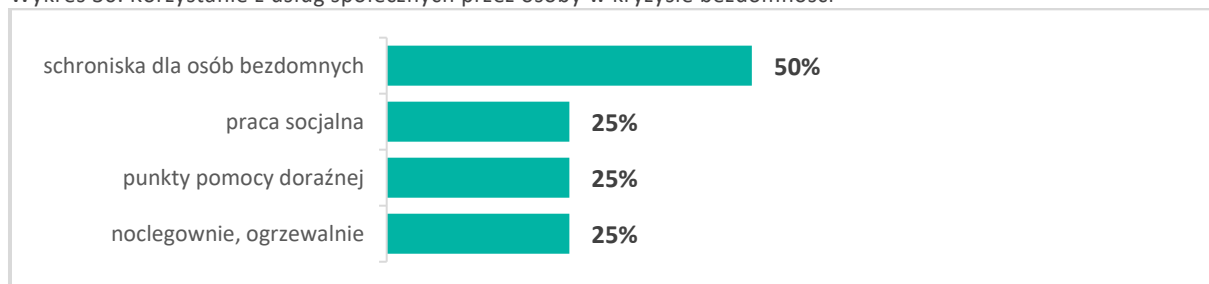

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Jaktorów najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności to:

- punkty pomocy doraźnej
- noclegownie, ogrzewalnie
- usługi wspierające integrację społeczno-zawodową.

Wykres 30. Korzystanie z usług społecznych przez osoby w kryzysie bezdomności

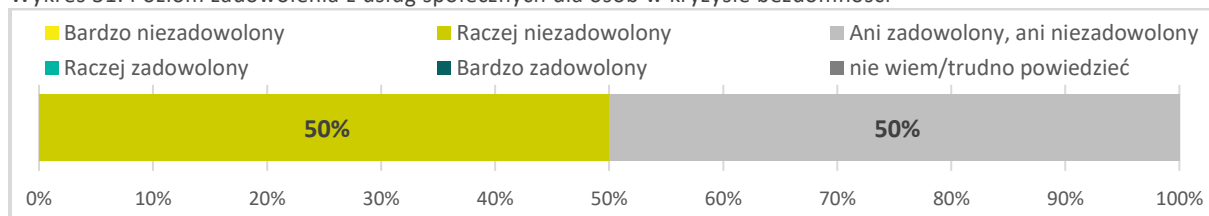

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Z analizy materiału badawczego wynika, że najczęściej osoby w kryzysie bezdomności z terenu gminy Jaktorów w ciągu ostatnich 3 lat korzystały z następujących usług:

- schroniska dla osób bezdomnych
- punktów pomocy doraźnej
- noclegowni, ogrzewalni.

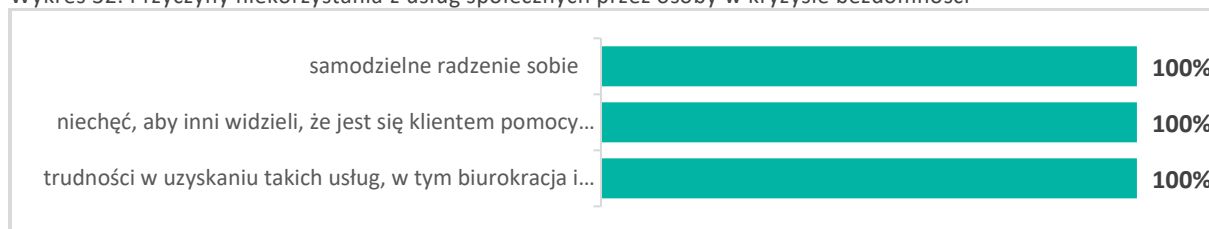
Wykres 31. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby w kryzysie bezdomności korzystające z usług społecznych wyrazili opinię, że są z nich niezadowolone.

Wykres 32. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby w kryzysie bezdomności

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby w kryzysie bezdomności, które nie skorzystały z usług społecznych dla nich przeznaczonych jako przyczynę głównie wskazywały, że samodzielnie sobie radzą, trudności w uzyskaniu takich usług, w tym biurokracja i długi czas oczekiwania na decyzje oraz niechęć, aby inni widzieli, że jest się klientem pomocy społecznej (100% ankietowanych).

Wykres 33. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

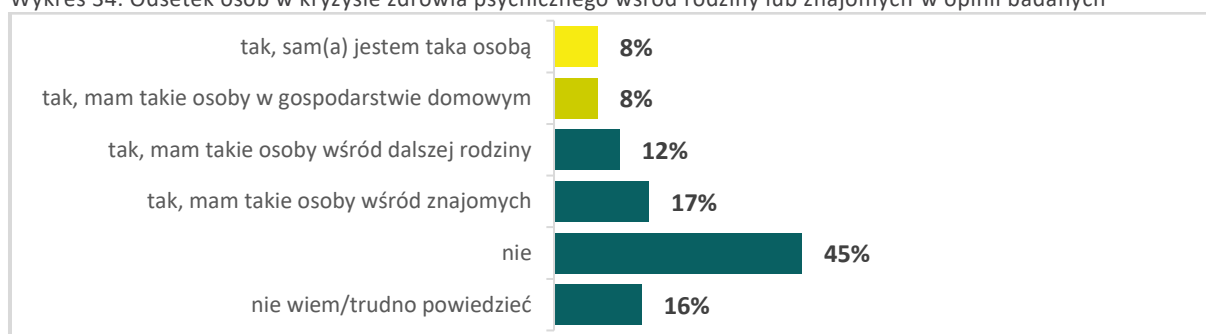
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gminy Jaktorów najbardziej brakuje następujących usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności:

- noclegowni, ogrzewalni
- schronisk dla osób bezdomnych
- punktów pomocy doraźnej.

4. Usługi społeczne dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Jaktorów o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.

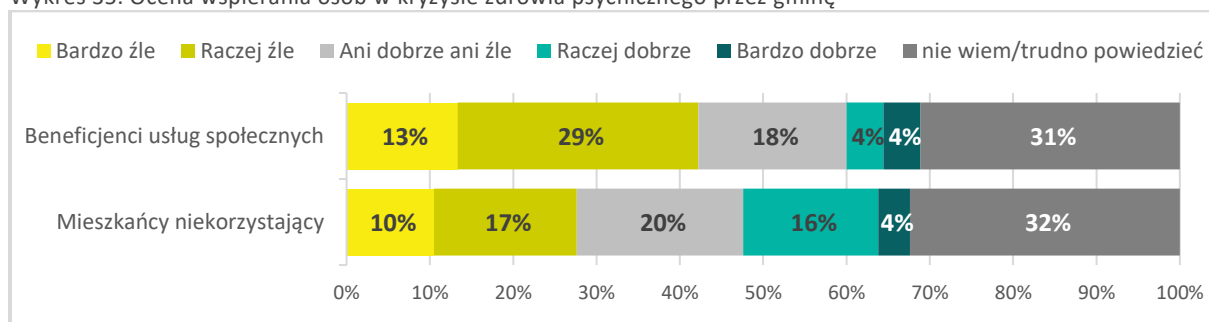
Wykres 34. Odsetek osób w kryzysie zdrowia psychicznego wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców 8% stanowiły osoby w kryzysie zdrowia psychicznego. Dodatkowo 8% ankietowanych przyznało, że ma takie osoby w gospodarstwie domowym, 12% uczestników badania przyznało, że ma takie osoby wśród dalszej rodziny, a 17% wśród znajomych.

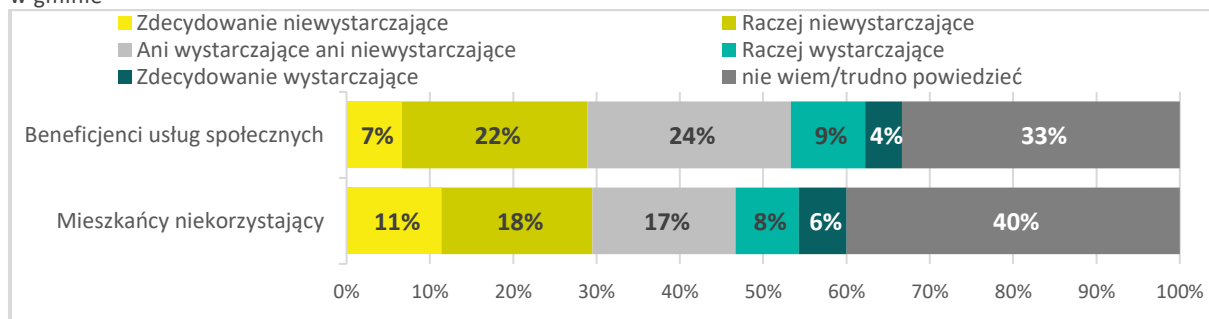
Wykres 35. Ocena wspierania osób w kryzysie zdrowia psychicznego przez gminę

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Jaktorów źle wspiera osoby w kryzysie zdrowia psychicznego (42% beneficjenci usług społecznych, 27% niekorzystający z nich).

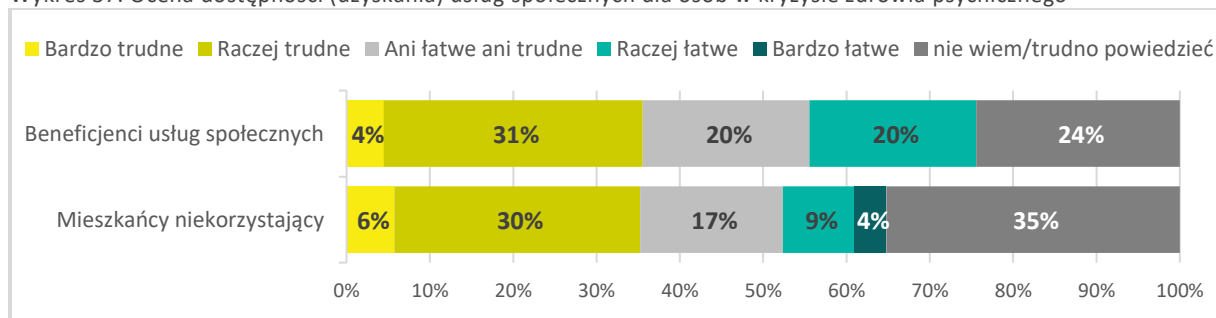
Wykres 36. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Uczestniczący w badaniu mieszkańcy stwierdzili, że usługi oferowane osobom w kryzysie zdrowia psychicznego przez gminę Jaktorów są niewystarczające (29% beneficjenci usług społecznych, 29% niekorzystający z nich).

Wykres 37. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród ankietowanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego na terenie gminy Jaktorów jest trudne (35% beneficjenci usług społecznych, 36% niekorzystający z nich).

Wykres 38. Potrzeba usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego w gminie

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Jaktorów najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego to:

- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- specjalistyczne usługi świadczone w miejscu zamieszkania przez gminę
- dzienne ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Wykres 39. Korzystanie z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego

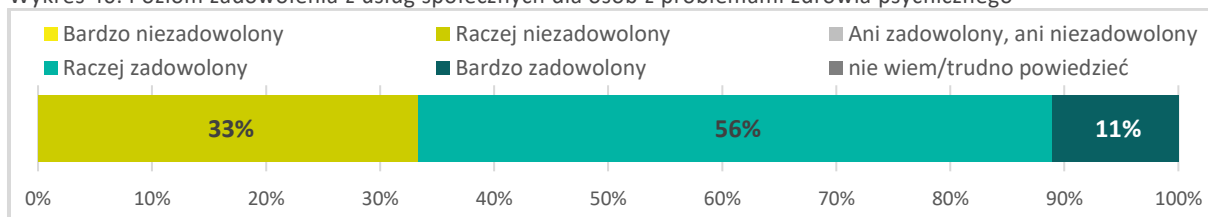
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Z analizy materiału badawczego wynika, że najczęściej osoby w kryzysie zdrowia psychicznego z terenu gminy Jaktorów w ciągu ostatnich 3 lat korzystały z następujących usług:

- dziennych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi

- wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów służących ich odciążeniu (tzw. opieki wytchnieniowej)
- stacjonarnych, całodobowych ośrodków wsparcia.

Wykres 40. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pośród ankietowanych z terenu gminy Jaktorów korzystających z usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego większość wyraziło swoje zadowolenie z poziomu ich świadczenia (67% zadowolonych do 33% niezadowolonych).

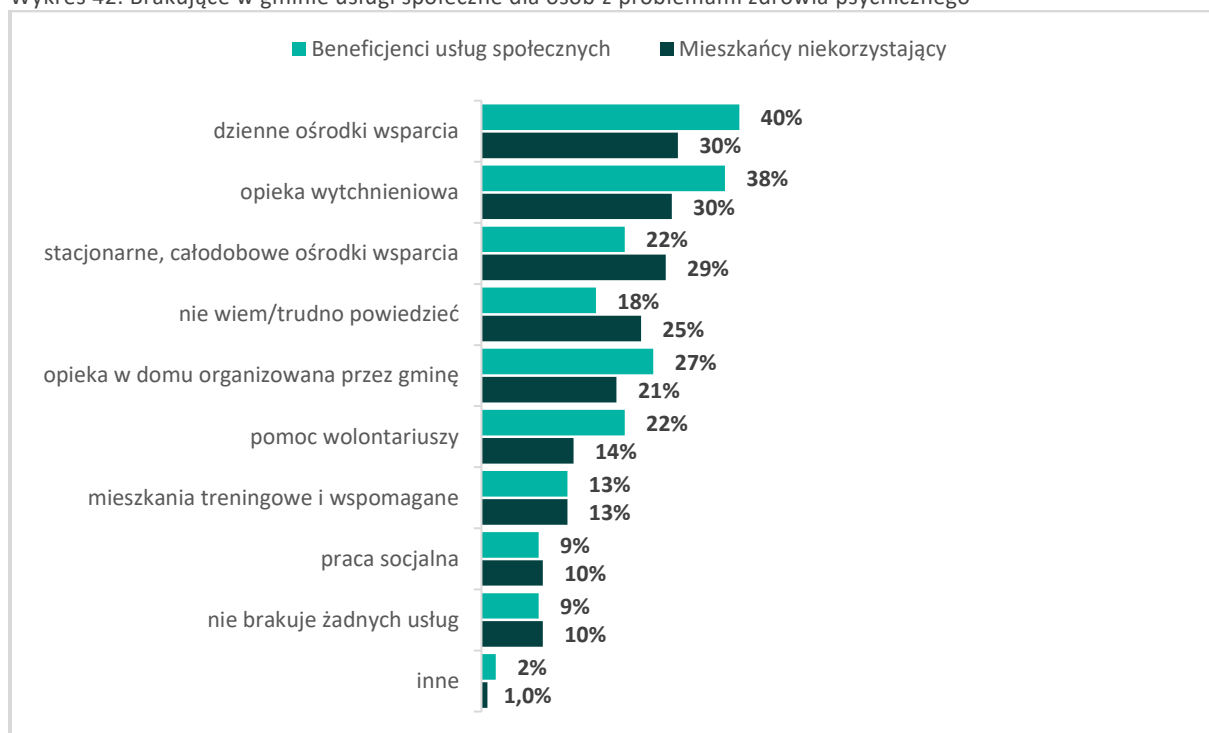
Wykres 41. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby z problemami zdrowia psychicznego, które nie były objęte usługami społecznymi jako przyczynę niekorzystania z nich głównie wskazywały na: trudności w uzyskaniu takich usług, w tym biurokracja i długi czas oczekiwania na decyzje (83%) oraz brak informacji, że takie usługi są świadczone w gminie (50% ankietowanych).

Wykres 42. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób z problemami zdrowia psychicznego

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

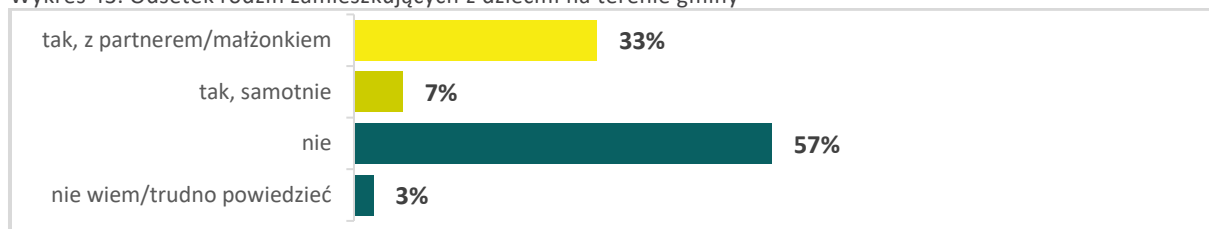
Zdaniem beneficjentów i pozostałych mieszkańców gminy Jaktorów najbardziej brakujące usługi społeczne dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego to:

- dzienne ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- stacjonarne, całodobowe ośrodki wsparcia.

5. Usługi społeczne dla rodzin z dziećmi

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Jaktorów o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla rodzin z dziećmi.

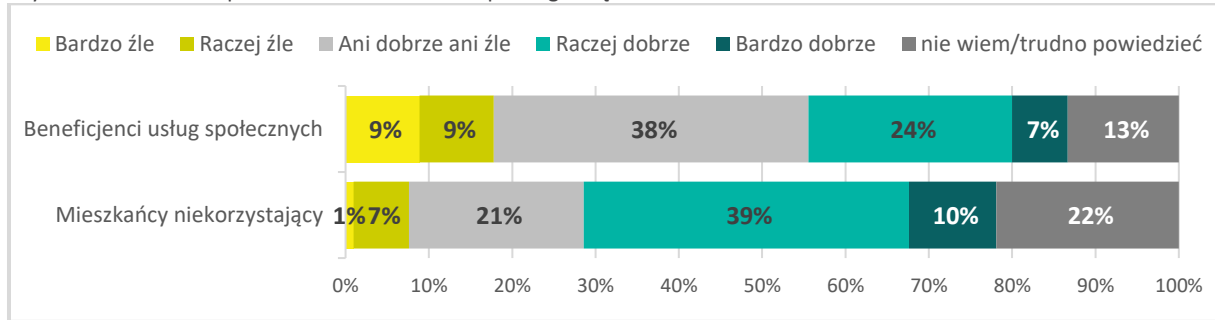
Wykres 43. Odsetek rodzin zamieszkujących z dziećmi na terenie gminy

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców gminy Jaktorów 33% ankietowanych stanowiły rodziny z dziećmi. Dodatkowo 7% uczestników badania przyznało, że mieszka samotnie z dziećmi, natomiast 57% nie posiada dzieci.

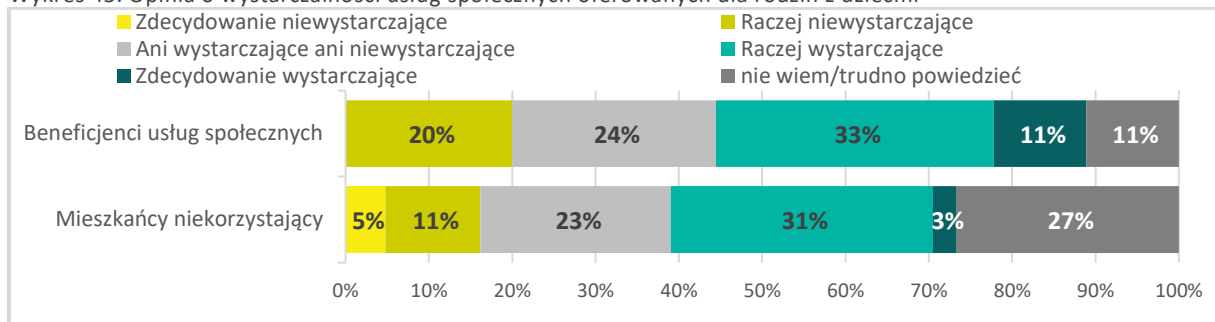
Wykres 44. Ocena wspierania rodzin z dziećmi przez gminę

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Jaktorów dobrze wspiera rodziny z dziećmi (31% beneficjenci usług społecznych, 49% niekorzystający z nich).

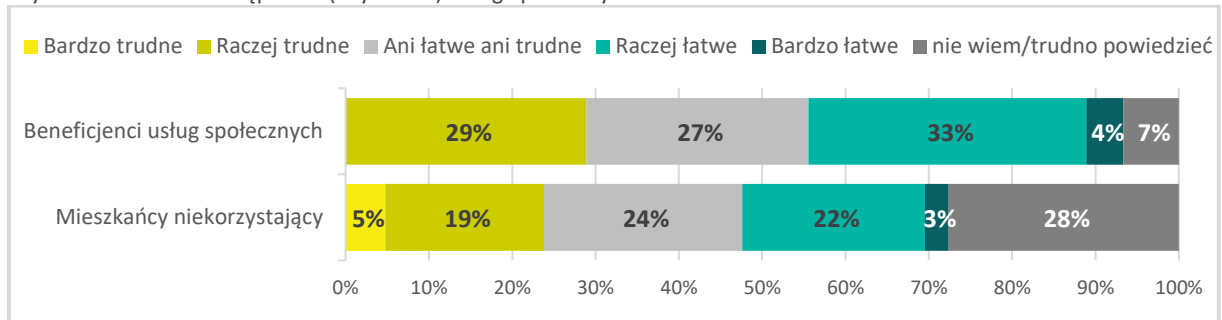
Wykres 45. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla rodzin z dziećmi

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród uczestników procesu badawczego przeważa opinia o tym, że usługi oferowane rodzinom z dziećmi przez gminę Jaktorów są wystarczające (44% beneficjenci usług społecznych, 34% niekorzystający z nich).

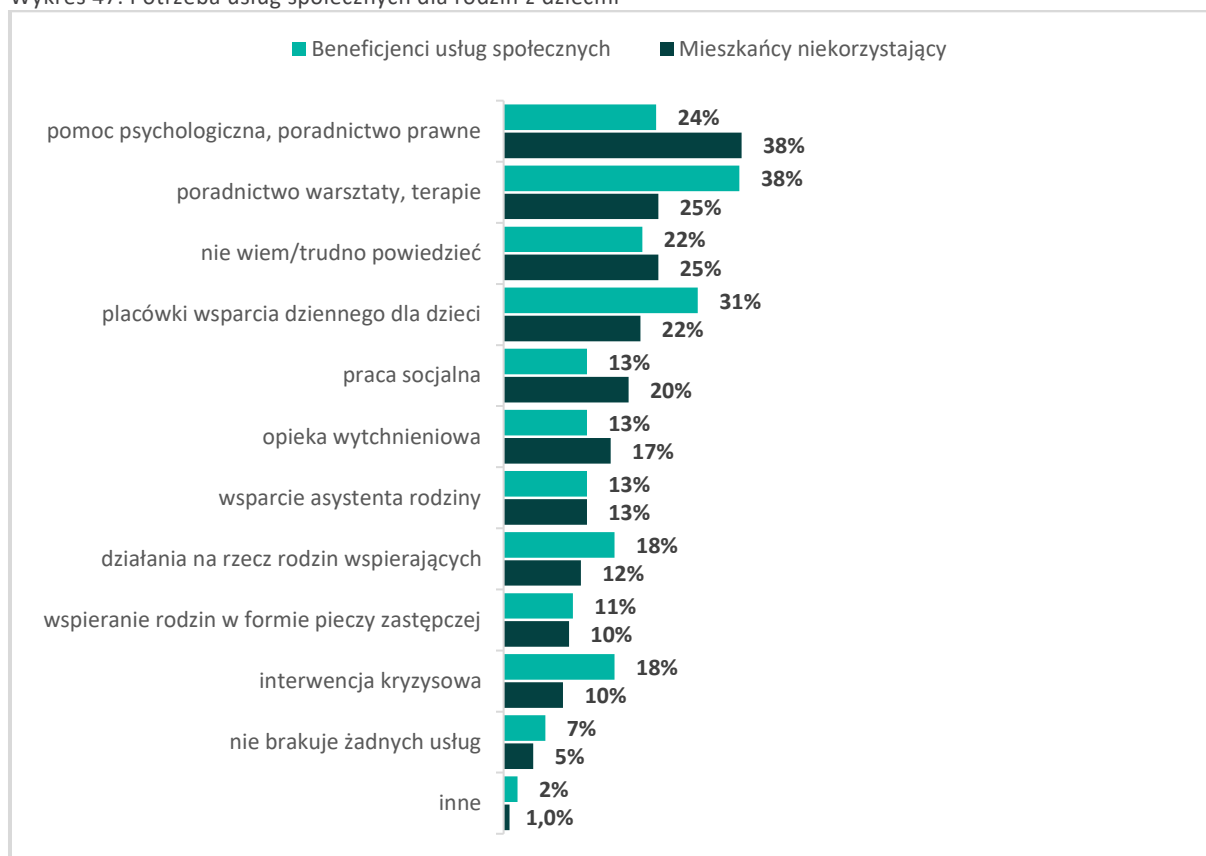
Wykres 46. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla rodzin z dziećmi

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród ankietowanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla rodzin z dziećmi na terenie gminy Jaktorów jest łatwe (37% beneficjenci usług społecznych, 25% niekorzystający z nich).

Wykres 47. Potrzeba usług społecznych dla rodzin z dziećmi

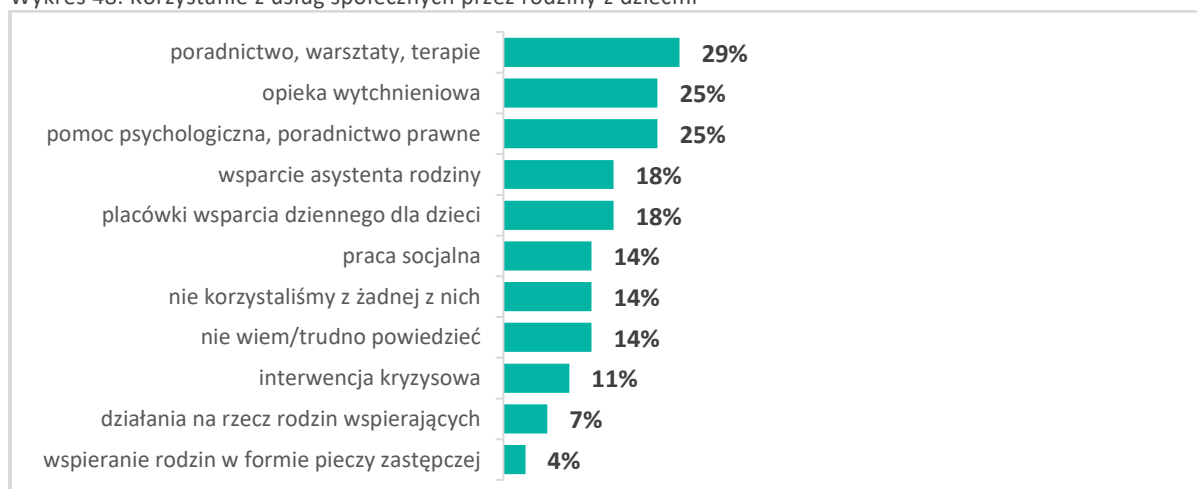

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Jaktorów najbardziej potrzebne usługi społeczne dla rodzin z dziećmi to:

- pomoc psychologiczna, poradnictwo prawne
- poradnictwo, warsztaty, terapie
- placówki wsparcia dziennego dla dzieci

Wykres 48. Korzystanie z usług społecznych przez rodziny z dziećmi

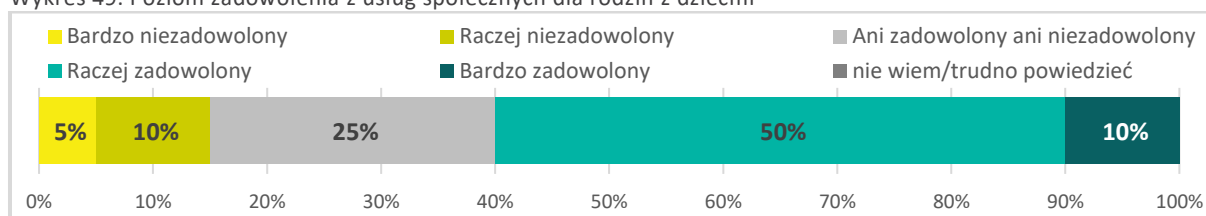

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Z analizy materiału badawczego wynika, że najczęściej rodziny z dziećmi z terenu gminy Jaktorów w ciągu ostatnich 3 lat korzystały z następujących usług:

- poradnictwa, warsztatów, terapii
- wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów służących ich odciążeniu (tzw. opieki wytchnieniowej)
- pomocy psychologicznej, poradnictwa prawnego.

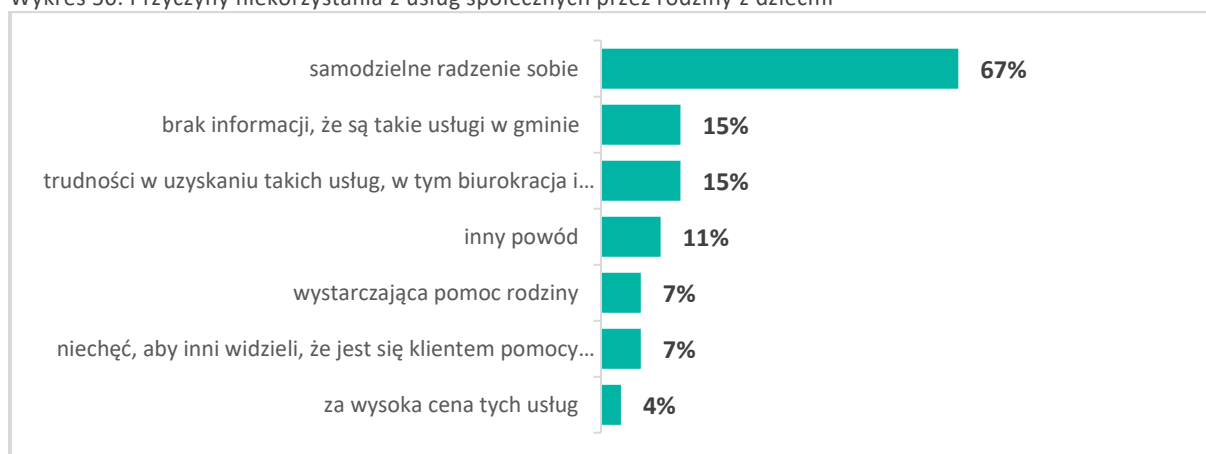
Wykres 49. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla rodzin z dziećmi

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pośród ankietowanych z terenu gminy Jaktorów korzystających z usług społecznych dla rodzin z dziećmi większość wyraziło swoje zadowolenie z poziomu ich świadczenia (60% zadowolonych do 15% niezadowolonych).

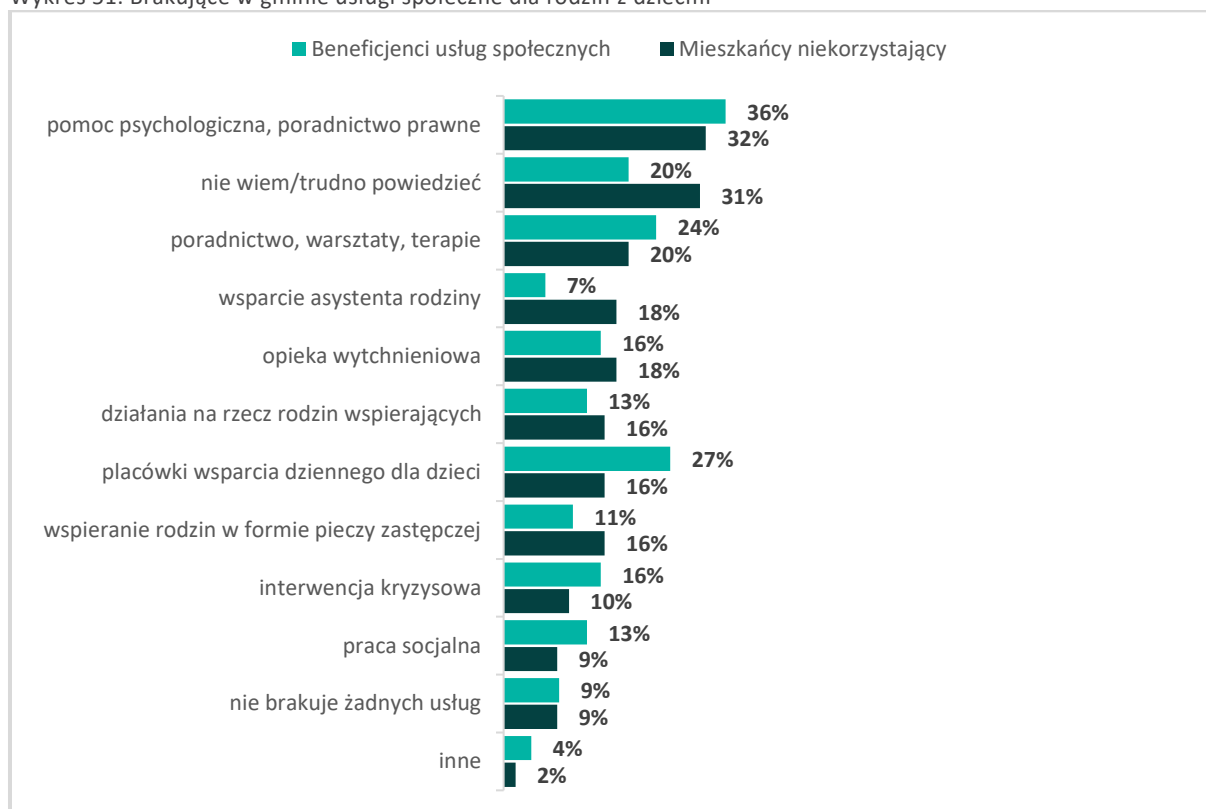
Wykres 50. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez rodziny z dziećmi

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Rodziny z dziećmi, które nie były objęte usługami społecznymi jako przyczynę niekorzystania z nich głównie wskazywały na: radzenie sobie samodzielne z problemami (67% ankietowanych) oraz brak informacji, że są takie usługi na terenie gminy (15% badanych).

Wykres 51. Brakujące w gminie usługi społeczne dla rodzin z dziećmi

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

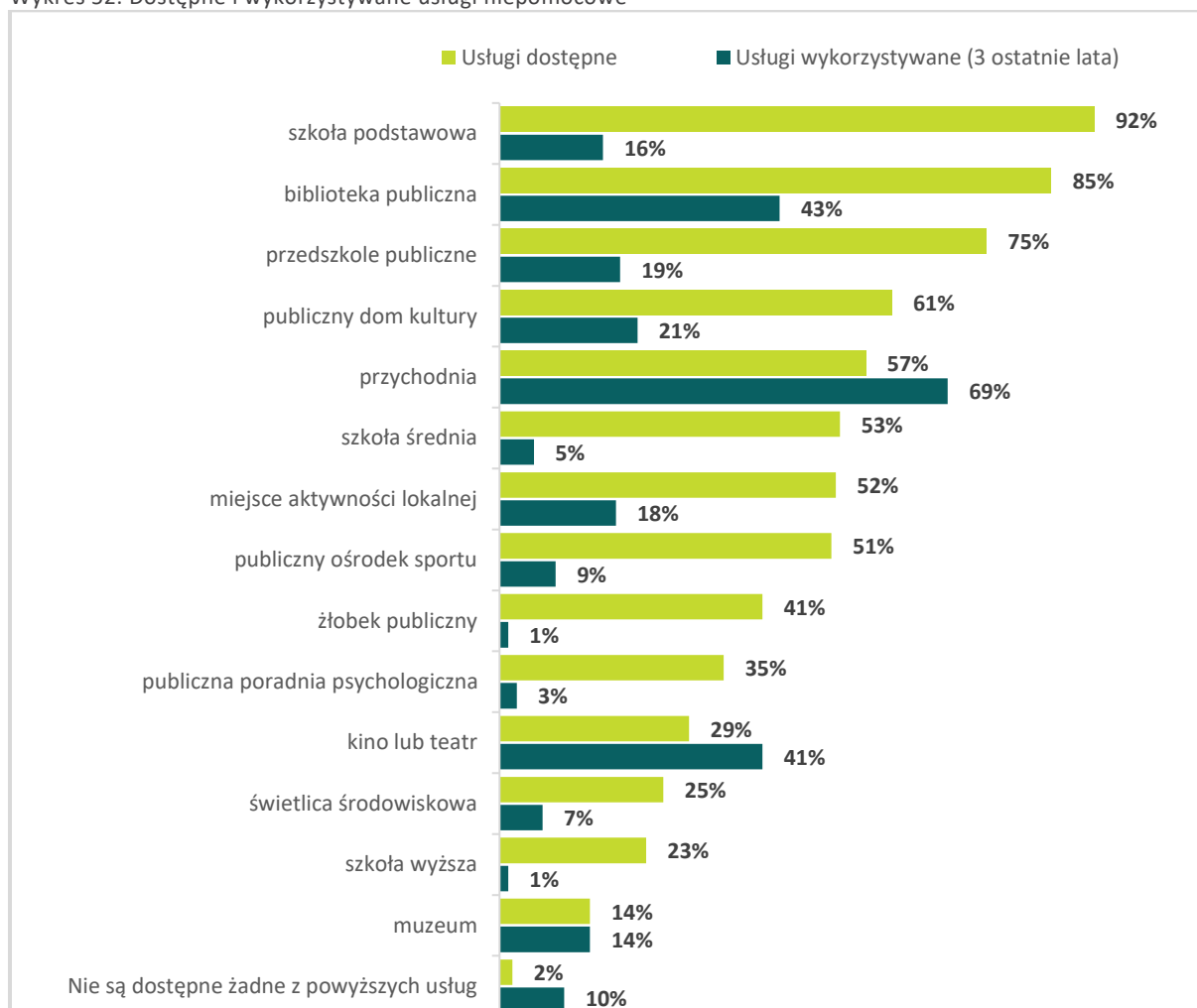
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gminy najbardziej brakujące usługi społeczne dla rodzin z dziećmi to:

- pomoc psychologiczna, poradnictwo prawne
- poradnictwo, warsztaty, terapie
- wsparcie asystenta rodziny.

6. Usługi niepomocowe dostępne w gminie

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Jaktorów o realizowanych na jej terenie usługach niepomocowych.

Wykres 52. Dostępne i wykorzystywane usługi niepomocowe

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem mieszkańców gminy Jaktorów na jej terenie są dostępne różne niepomocowe usługi społeczne. Najczęściej wskazywane to:

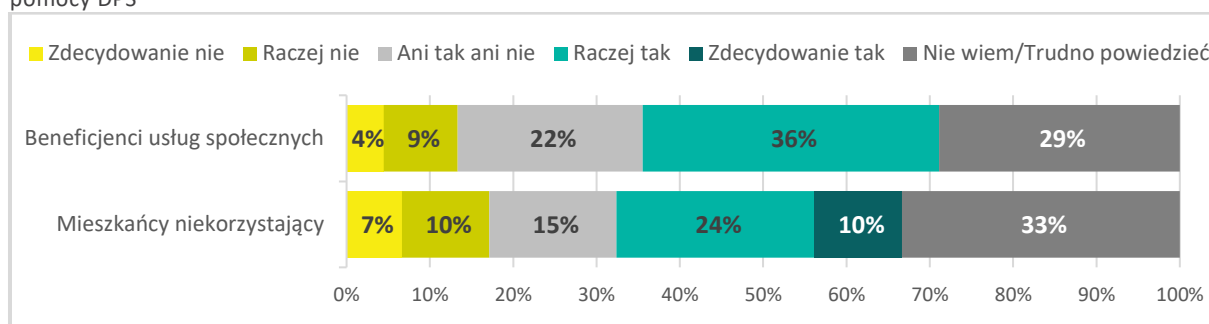
- szkoła podstawowa (92% ankietowanych)
- biblioteka publiczna (85% ankietowanych)
- przedszkole publiczne (75% ankietowanych)
- publiczny dom kultury (61% ankietowanych)
- przychodnia (57% ankietowanych).

Natomiast najczęściej wykorzystywaną w ciągu ostatnich 3 lat usługą społeczną według respondentów jest przychodnia (69% badanych) oraz biblioteka (43% badanych).

7. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Jaktorów o potrzebie zaangażowania się instytucji powiatowych w realizację usług społecznych.

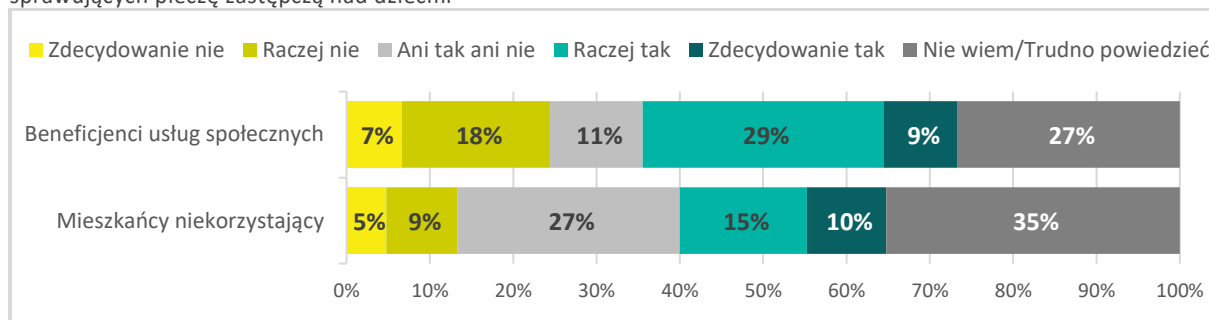
Wykres 53. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla osób, które potrzebują pomocy DPS

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców gminy Jaktorów przeważała opinia, że usługi społeczne dla osób, które potrzebują wsparcia w postaci umieszczenia ich w domu pomocy społecznej wymagają większego zaangażowania się instytucji powiatowych (36% beneficjenci usług społecznych, 34% niekorzystający z nich).

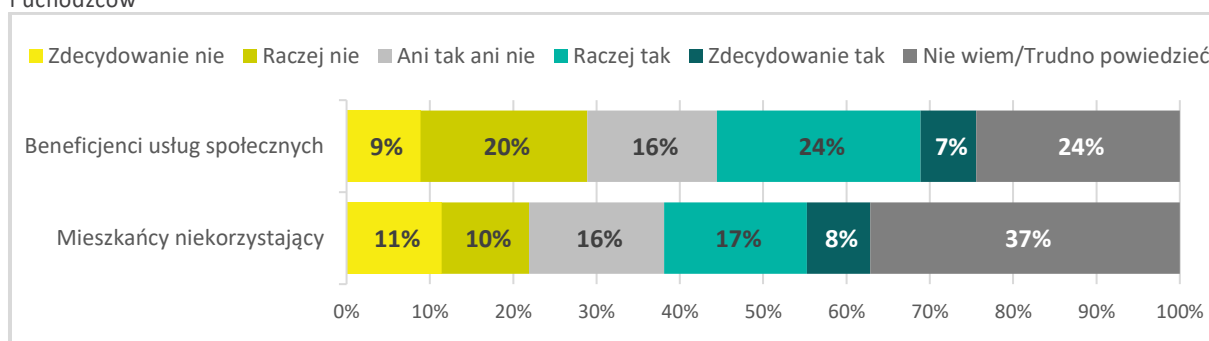
Wykres 54. Potrzeba zaangażowania się instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla rodzin lub osób sprawujących pieczę zastępczą nad dziećmi

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców gminy Jaktorów przeważała opinia, że usługi społeczne dla osób, które sprawują pieczę zastępczą nad dziećmi wymagają większego zaangażowania się instytucji powiatowych (38% beneficjenci usług społecznych, 25% niekorzystający z nich).

Wykres 55. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla cudzoziemców i uchodźców

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców gminy Jaktorów przeważała opinia, że usługi dla cudzoziemców i uchodźców wymagają większego zaangażowania się instytucji powiatowych (31% beneficjenci usług społecznych, 25% niekorzystający z nich).

ROZDZIAŁ III

DIAGNOZA USŁUG SPOŁECZNYCH – WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO INSTYTUCJI ŚWIADCZĄCYCH USŁUGI SPOŁECZNE W GMINIE JAKTORÓW

I. Metodologia badania ankietowego oraz charakterystyka grupy badawczej

1. Metodologia badania

W ramach niniejszej diagnozy zostało również przeprowadzone przez firmy IBC oraz CBM Indicator we współpracy z MCPS badanie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w zakresie podejścia instytucji do rozwoju świadczonych usług społecznych w województwie mazowieckim. Badanie miało charakter ilościowy i zostało przeprowadzone w październiku i listopadzie 2024 roku za pomocą kwestionariusza ankietowego skierowanego do przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne i zdrowotne. W badaniu zostało zastosowane podejście mieszane (mixed mode) obejmujące trzy techniki zbierania danych: CAWI (ankieta online), CATI (wywiady telefoniczne) oraz CAPI (wywiady bezpośrednie). W **gminie Jaktorów przeprowadzono 3 wywiady z przedstawicielami** (część pytań ze względu na ich tematykę została zadana mniejszej, dedykowanej grupie przedstawicieli instytucji). Liczebność jest zbyt mała do wykonania analiz ilościowych ($n < 30$), dlatego dane mają charakter jakościowy.

2. Charakterystyka grupy badawczej

Poniżej prezentujemy charakterystykę grupy badawczej w zakresie następujących zmiennych: płci, wieku, stanowiska, stażu pracy, podmiotu prowadzącego, nazwy instytucji. Grupa ta uczestniczyła w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne i zdrowotne w zakresie podejścia instytucji do rozwoju świadczonych usług społecznych w gminie Jaktorów.

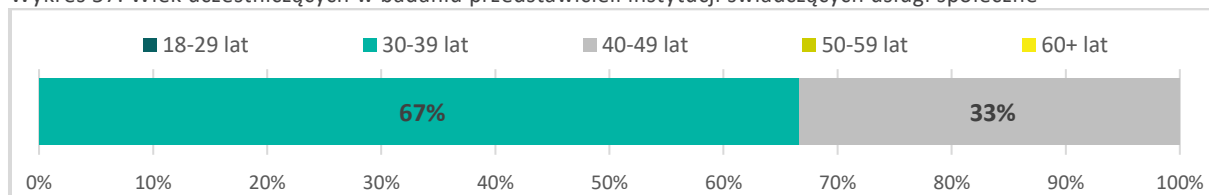
Wykres 56. Płeć uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne .

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przedmiotowym badaniu dominującą grupą respondentów pod kątem płci były kobiety (stanowiły 100% badanych).

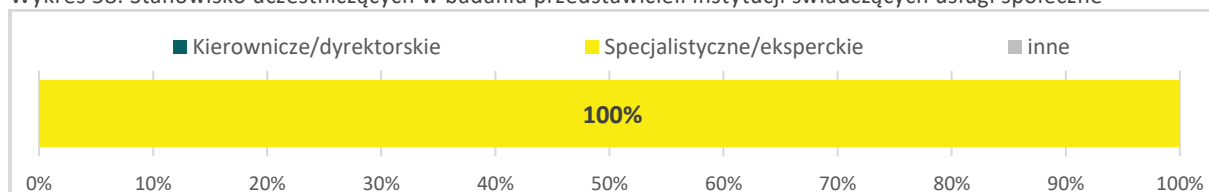
Wykres 57. Wiek uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku wieku respondentów reprezentowali oni tylko dwie grupy wiekowe, wśród których dominującą grupą ankietowanych były osoby między 30 a 39 rokiem życia.

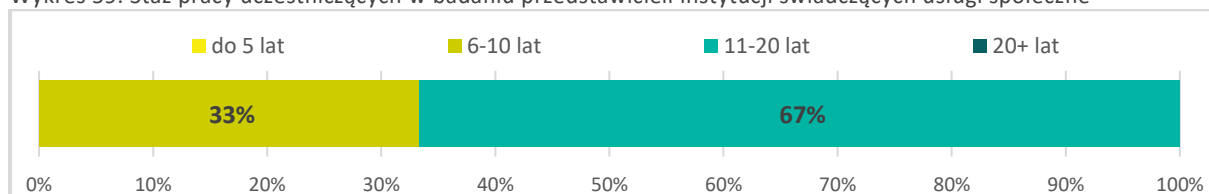
Wykres 58. Stanowisko uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku stanowiska respondentów reprezentowali oni tylko jedną grupę zawodową, byli to specjaliści/eksperti.

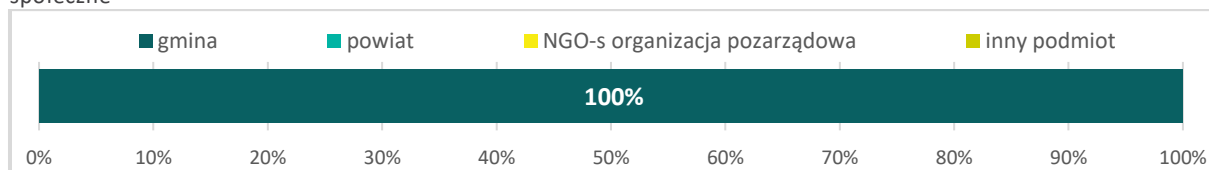
Wykres 59. Staż pracy uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku stażu pracy respondentów reprezentowali oni tylko dwie grupy doświadczenia, wśród których dominującą była ta w przedziale 11-20 lat (67% ankietowanych).

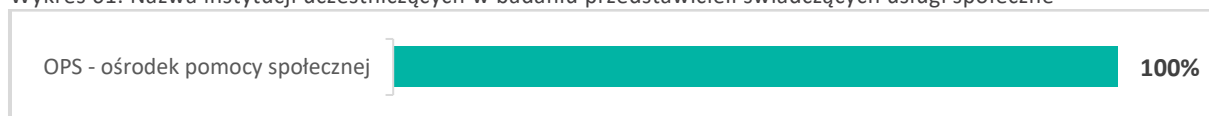
Wykres 60. Podmiot prowadzący dla instytucji uczestniczących w badaniu przedstawicieli realizujących usługi społeczne

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku podmiotu prowadzącego dla instytucji uczestniczących w badaniu został zidentyfikowany tylko jeden podmiot i była to gmina.

Wykres 61. Nazwa instytucji uczestniczących w badaniu przedstawicieli świadczących usługi społeczne

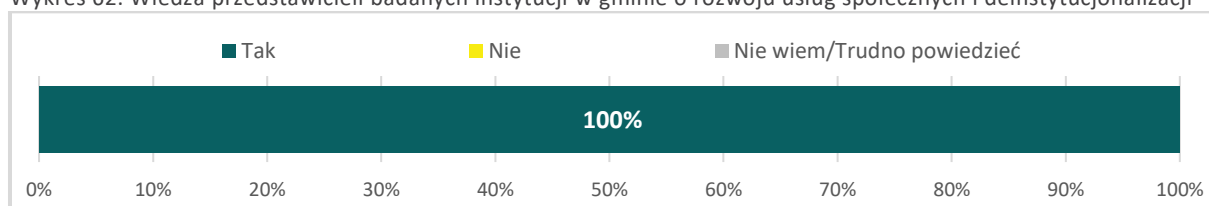
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku nazwy instytucji uczestniczących w badaniu został zidentyfikowany jeden podmiot: ośrodek pomocy społecznej.

II. Opinie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w gminie w zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu przedstawicieli świadczących usługi społeczne w zakresie ich podejścia do rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji.

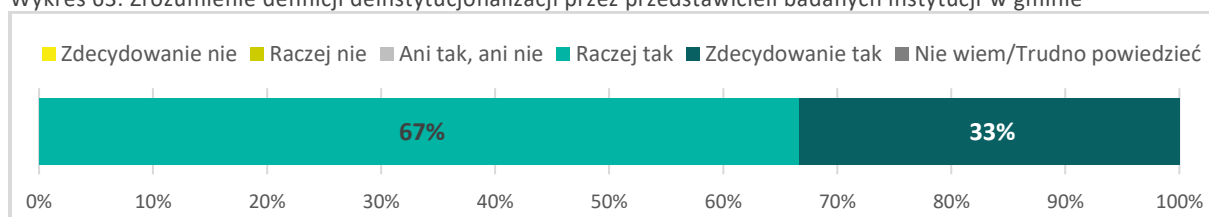
Wykres 62. Wiedza przedstawicieli badanych instytucji w gminie o rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wszyscy przedstawiciele badanych instytucji w gminie mają wiedzę o rozwoju środowiskowych usług społecznych określaną pojęciem deinstytucjonalizacji.

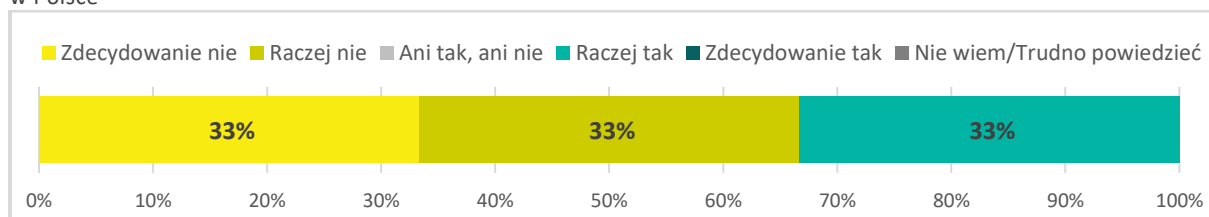
Wykres 63. Zrozumienie definicji deinstytucjonalizacji przez przedstawicieli badanych instytucji w gminie

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Deinstytucjonalizacja praktyk pomocowych to proces przechodzenia od organizowania wsparcia opartego na rozwiązaniach zakładowych, w których kluczową rolę odgrywają placówki całodobowe długookresowego pobytu, do organizowania wsparcia w sposób środowiskowy, z wykorzystaniem infrastruktury usług społecznych i innych zasobów społeczności lokalnych (M. Rymśa, 2022). Ta definicja jest zrozumiała dla wszystkich respondentów uczestniczących w badaniu.

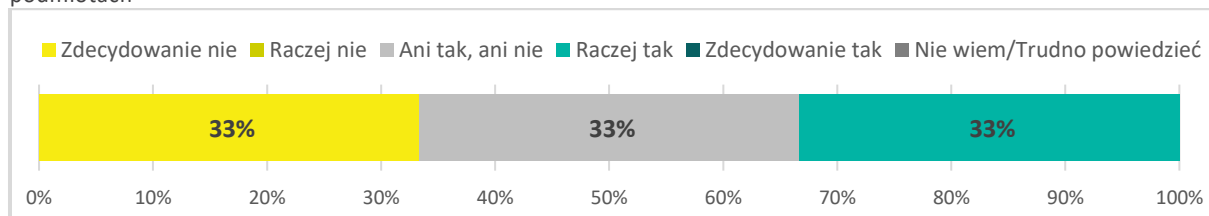
Wykres 64. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do słuszności wdrażania deinstytucjonalizacji w Polsce

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Dwóch z trzech przedstawicieli badanych instytucji nie podziela zdania, że rozwój środowiskowych usług społecznych, czyli deinstytucjonalizacja jest słusznym kierunkiem rozwoju polityki społecznej w Polsce.

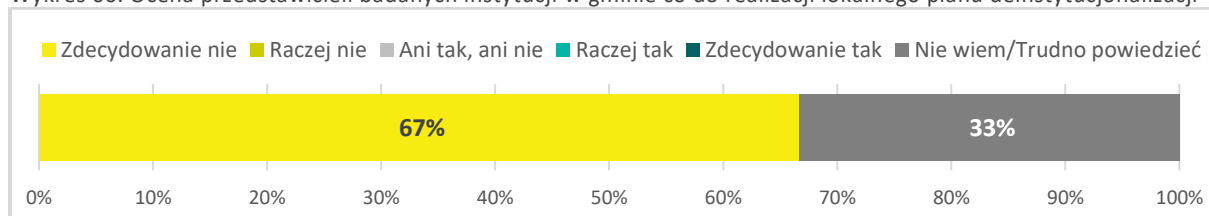
Wykres 65. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do potrzeby działań deinstytucjonalizacji w tych podmiotach

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Jeden z trzech przedstawicieli instytucji przyznaje, że ich podopieczni i personel wyrażali potrzebę rozwoju środowiskowych usług społecznych w tych podmiotach.

Wykres 66. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do realizacji lokalnego planu deinstytucjonalizacji

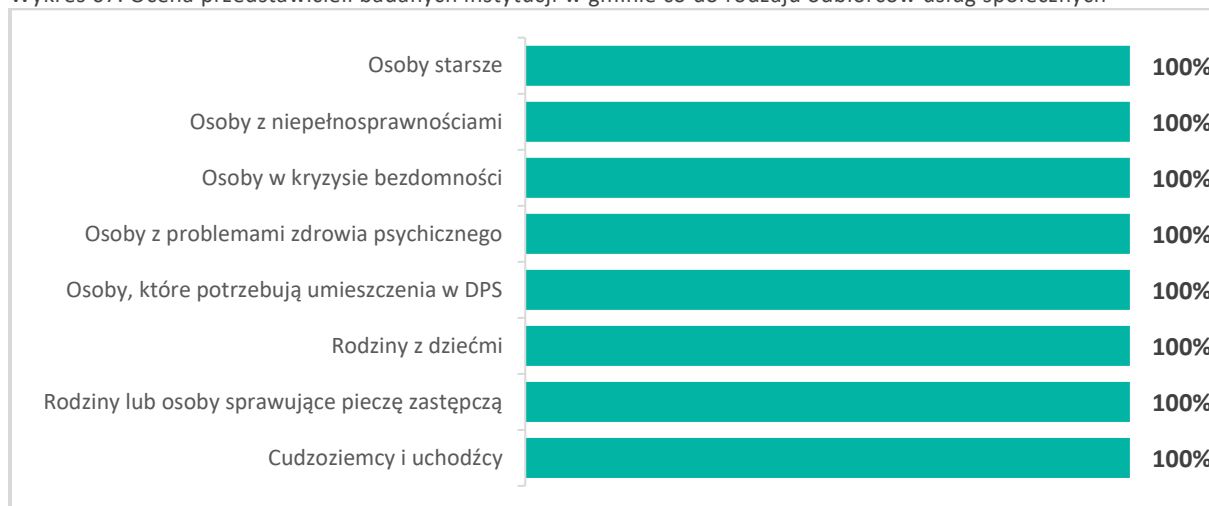
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W żadnej z badanych instytucji zlokalizowanych w gminie Jaktorów w opinii jej przedstawiciela jest realizowany lokalny plan deinstytucjonalizacji usług społecznych.

III. Analiza usług społecznych prowadzonych dla poszczególnych grup beneficjentów w badanych instytucjach, ich problemy w rozwoju i gotowości do świadczenia usług społecznych

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne dla poszczególnych grup beneficjentów, a także problemy w rozwoju i gotowości podmiotów do rozwoju tych usług.

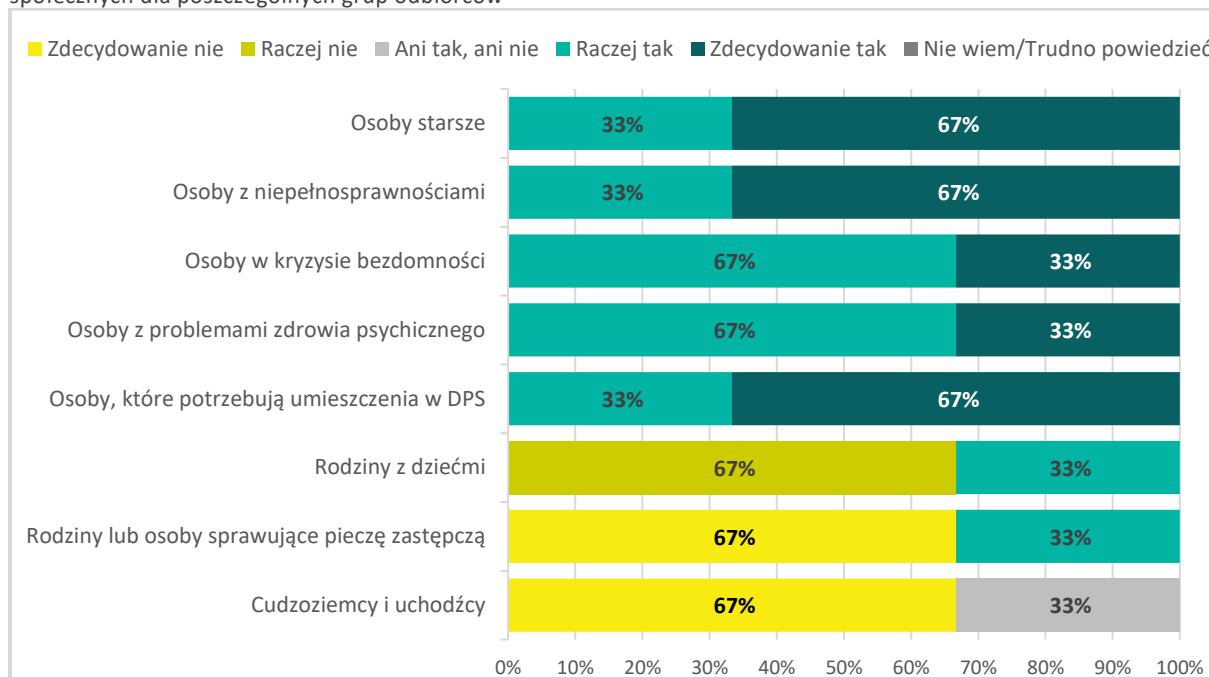
Wykres 67. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do rodzaju odbiorców usług społecznych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Badane instytucje świadczą usługi społeczne głównie dla następujących grup: osoby w kryzysie zdrowia psychicznego, osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, osoby w kryzysie bezdomności, osoby, które potrzebują umieszczenia w DPS, rodziny sprawujące pieczę zastępczą, cudzoziemcy i uchodźcy oraz rodziny z dziećmi.

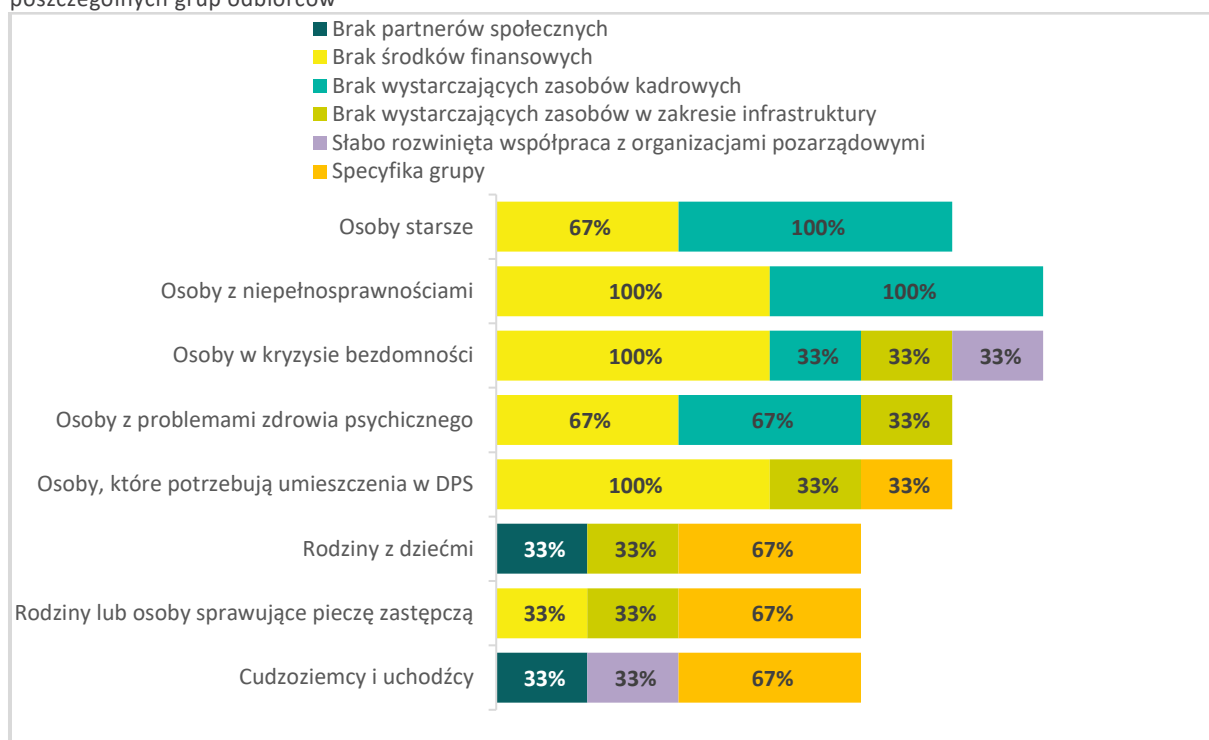
Wykres 68. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do pożądanego kierunku rozwoju usług społecznych dla poszczególnych grup odbiorców

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem pracowników badanych instytucji przede wszystkim pożądanym jest w nich rozwój usług społecznych dla następujących grup odbiorców: osoby w kryzysie zdrowia psychicznego, osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, osoby w kryzysie bezdomności oraz osoby, które potrzebują umieszczenia w DPS (pytanie zadawano tylko instytucjom świadczącym usługi dla danych grup odbiorców).

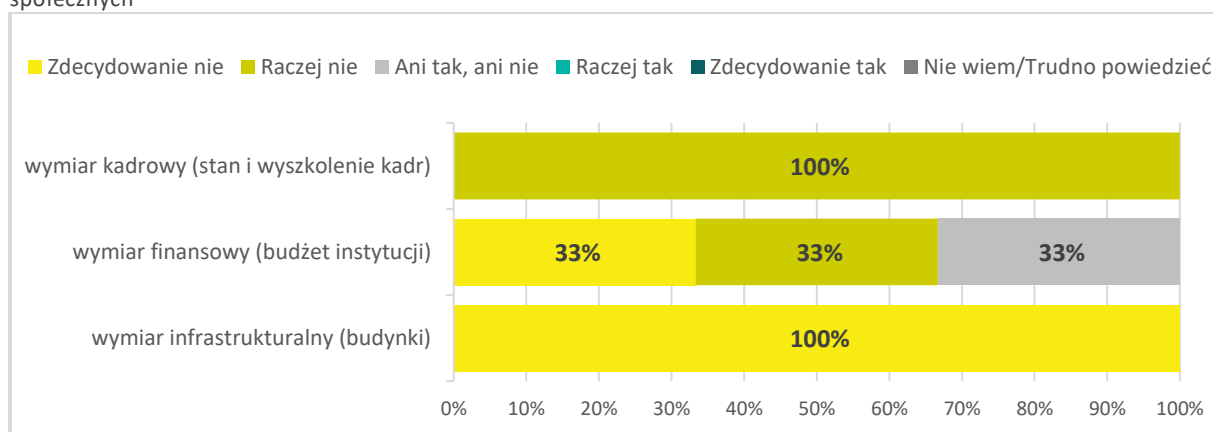
Wykres 69. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do barier w rozwoju usług społecznych dla poszczególnych grup odbiorców

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Główne bariery w rozwoju usług społecznych zgłaszane przez przedstawicieli badanych instytucji w stosunku do poszczególnych grup odbiorców w gminie Jaktorów to: brak środków finansowych, brak wystarczających zasobów kadrowych oraz specyfika grupy (pytanie zadawano tylko instytucjom świadczącym usługi dla danych grup odbiorców).

Wykres 70. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do gotowości tych podmiotów do rozwoju usług społecznych

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

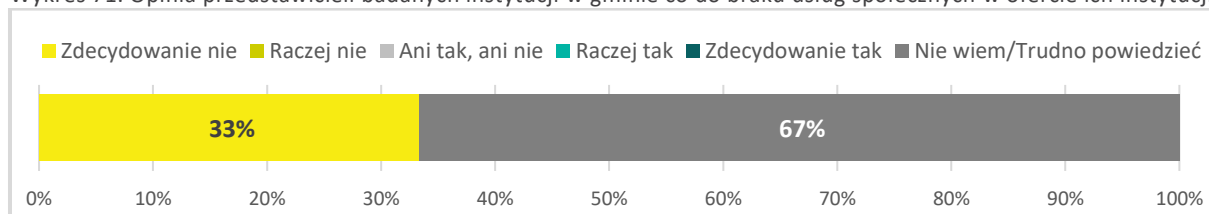
Instytucje zgłaszają brak gotowości do rozwoju usług społecznych biorąc pod uwagę następujące wymiary:

- wymiar kadrowy (stan i wykształcenie kadr) –raczej niegotowe
- wymiar finansowy (budżet instytucji) – raczej niegotowe
- wymiar infrastrukturalny (budynki) – zdecydowanie niegotowe.

IV. Opinie przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji.

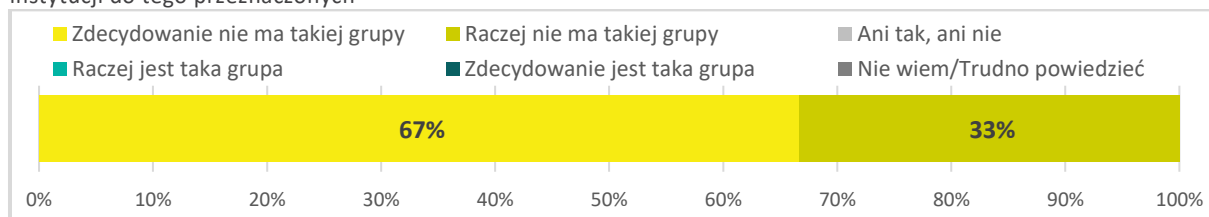
Wykres 71. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem przedstawicieli badanych instytucji w ich katalogu usług nie brakuje usług społecznych, które mogłyby lepiej odpowiadać na potrzeby beneficjentów.

Wykres 72. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do grupy społecznej nie objętej wsparciem instytucji do tego przeznaczonych

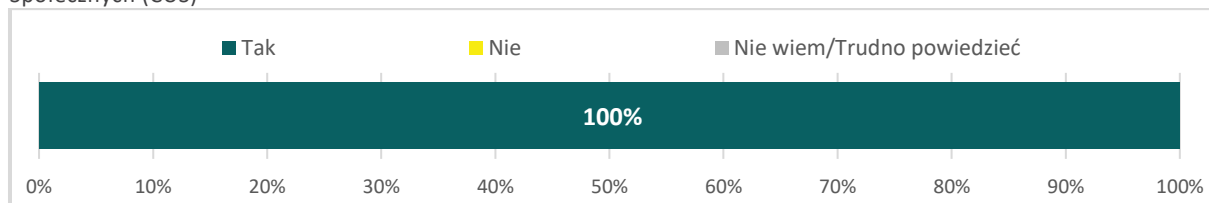
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pracownicy przebadanych instytucji nie wskazują, że jakaś grupa społeczna nie jest objęta wsparciem instytucji do tego przeznaczonych.

V. Opinie przedstawicieli badanych instytucji co do idei powstania Centrum Usług Społecznych (CUS)

Poniżej prezentujemy opinię przedstawicieli badanych instytucji co do idei powstania Centrum Usług Społecznych (CUS) na terenie gminy Jaktorów.

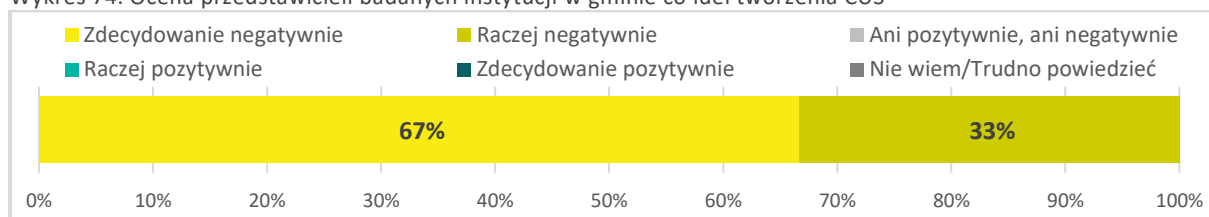
Wykres 73. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do znajomości idei tworzenia Centrum Usług Społecznych (CUS)

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Przedstawiciele badanych instytucji w gminie Jaktorów słyszeli o idei tworzenia Centrum Usług Społecznych.

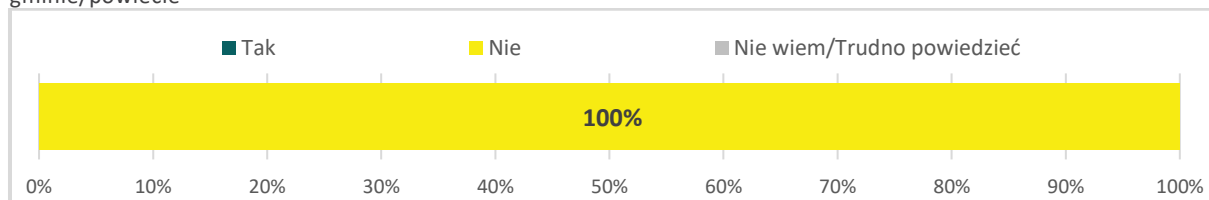
Wykres 74. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co idei tworzenia CUS

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Centrum Usług Społecznych to jednostka organizacyjna gminy utworzona dla jednej lub co najmniej dwóch gmin w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie określonych usług społecznych oraz koordynacji tych usług, zgodnie z Art. 9. ustawy o realizowaniu usług społecznych przez Centrum Usług Społecznych. Przedstawiciele badanych instytucji negatywnie oceniają ideę tworzenia Centrum Usług Społecznych w gminie Jaktorów.

Wykres 75. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do wiedzy na temat funkcjonowania CUS w ich gminie/powiecie

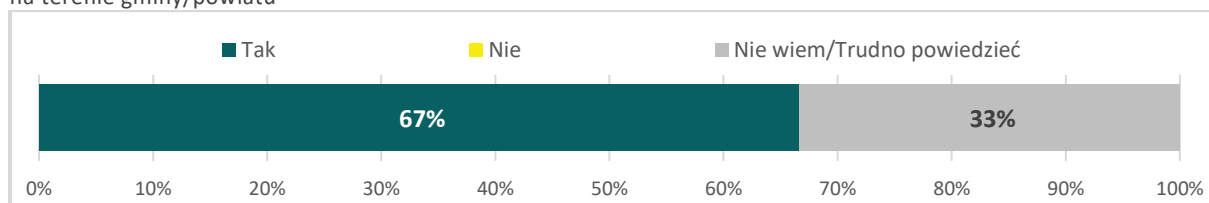
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Żaden z przedstawicieli instytucji nie przyznał, że w ich gminie lub powiecie funkcjonuje Centrum Usług Społecznych.

VI. Opinie przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO) i wolontariatu na terenie gminy

Poniżej prezentujemy opinię przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO) i wolontariatu na terenie gminy Jaktorów.

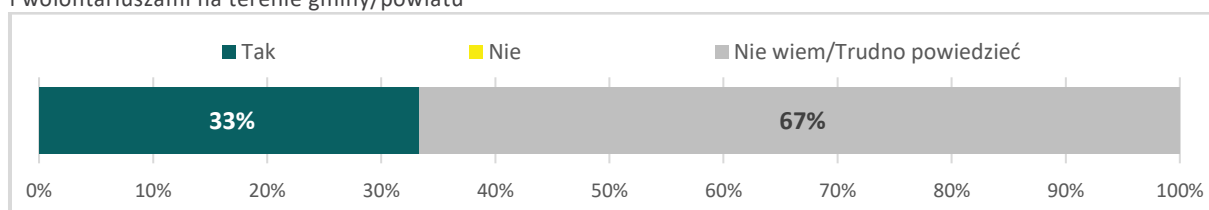
Wykres 76. Opinia przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO-sów) na terenie gminy/powiatu

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Przedstawiciele instytucji przyznali, że w ich gminie lub powiecie działają organizacje pozarządowe.

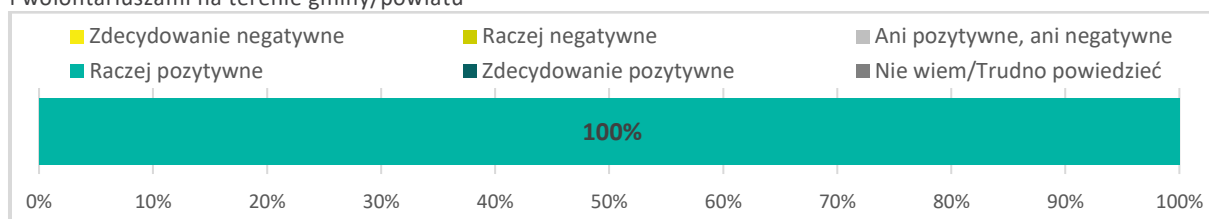
Wykres 77. Doświadczenie przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Jeden z trzech przedstawicieli badanych instytucji, którzy mają świadomość działania na ich terenie organizacji pozarządowych, deklaruje doświadczenie współpracy z wolontariuszami lub organizacjami pozarządowymi.

Wykres 78. Ocena doświadczenia przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Doświadczenie przedstawiciela badanej instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu jest pozytywne.

SPIS TABEL

Tabela 1. Sytuacja demograficzna w gminie Jaktorów w 2023 r.....	16
Tabela 2. Sytuacja gospodarcza w gminie Jaktorów w 2023 r.	17
Tabela 3. Kapitał społeczny w gminie Jaktorów w 2023 r.	17
Tabela 4. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej na terenie gminy Jaktorów	18
Tabela 5. Podmioty ekonomii społecznej na terenie gminy Jaktorów.....	18
Tabela 6. Organizacje pozarządowe na terenie gminy Jaktorów	18
Tabela 7. Podmioty niepomocowe na terenie gminy Jaktorów.....	19
Tabela 8. Osoby korzystające z pomocy społecznej w Ośrodku Pomocy Społecznej w 2023 roku	20
Tabela 9. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej w Ośrodku Pomocy Społecznej w 2023 roku w podziale na wiek i płeć.....	20
Tabela 10. Powody przyznawania pomocy społecznej w ośrodku pomocy społecznej w gminie Jaktorów w 2023 roku	20

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem płci respondentów	26
Wykres 2. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem wieku respondentów	26
Wykres 3. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem wykształcenia respondentów	26
Wykres 4. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji zawodowej respondentów	26
Wykres 5. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji materialnej respondentów	27
Wykres 6. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem stopnia zadowolenia zamieszkiwania na terenie gminy przez respondentów	27
Wykres 7. Odsetek osób starszych wśród rodziny lub znajomych w ocenie badanych	27
Wykres 8. Ocena wsparcia osób starszych przez gminę	28
Wykres 9. Opinia badanych mieszkańców o wystarczalności usług oferowanych dla osób starszych ..	28
Wykres 10. Ocena badanych dostępności (uzyskania) usług dla osób starszych.....	28
Wykres 11. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób starszych.....	29
Wykres 12. Korzystanie z usług społecznych przez osoby starsze	29
Wykres 13. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób starszych.....	30
Wykres 14. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby starsze	30
Wykres 15. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób starszych	30
Wykres 16. Odsetek osób z niepełnosprawnościami wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych	31
Wykres 17. Ocena wsparcia osób z niepełnosprawnościami przez gminę	31
Wykres 18. Opinia o wystarczalności usług oferowanych dla osób z niepełnosprawnościami	32
Wykres 19. Ocena dostępności (uzyskania) usług dla osób z niepełnosprawnościami.....	32
Wykres 20. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami.....	32
Wykres 21. Korzystanie z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami.....	33
Wykres 22. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami	33
Wykres 23. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami	34
Wykres 24. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami	34
Wykres 25. Odsetek osób w kryzysie bezdomności wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych.	35
Wykres 26. Ocena wspierania osób w kryzysie bezdomności przez gminę.....	35
Wykres 27. Opinia o wystarczalności usług oferowanych dla osób w kryzysie bezdomności	36
Wykres 28. Ocena dostępności (uzyskania) usług dla osób w kryzysie bezdomności	36
Wykres 29. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności.....	36
Wykres 30. Korzystanie z usług społecznych przez osoby w kryzysie bezdomności.....	37
Wykres 31. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności.....	37
Wykres 32. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby w kryzysie bezdomności.....	37
Wykres 33. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności	38
Wykres 34. Odsetek osób w kryzysie zdrowia psychicznego wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych	38
Wykres 35. Ocena wspierania osób w kryzysie zdrowia psychicznego przez gminę	39
Wykres 36. Opinia o wystarczalności usług oferowanych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie	39

Wykres 37. Ocena dostępności (uzyskania) usług dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego	39
Wykres 38. Potrzeba usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego w gminie	40
Wykres 39. Korzystanie z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego	40
Wykres 40. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego .	41
Wykres 41. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego	41
Wykres 42. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób z problemami zdrowia psychicznego	42
Wykres 43. Odsetek rodzin zamieszkujących z dziećmi na terenie gminy	42
Wykres 44. Ocena wspierania rodzin z dziećmi przez gminę	43
Wykres 45. Opinia o wystarczalności usług oferowanych dla rodzin z dziećmi.....	43
Wykres 46. Ocena dostępności (uzyskania) usług dla rodzin z dziećmi.....	43
Wykres 47. Potrzeba usług społecznych dla rodzin z dziećmi	44
Wykres 48. Korzystanie z usług społecznych przez rodziny z dziećmi	44
Wykres 49. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla rodzin z dziećmi	45
Wykres 50. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez rodziny z dziećmi	45
Wykres 51. Brakujące w gminie usługi społeczne dla rodzin z dziećmi.....	46
Wykres 52. Dostępne i wykorzystywane usługi niepomocowe	47
Wykres 53. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług dla osób, które potrzebują pomocy DPS	48
Wykres 54. Potrzeba zaangażowania się instytucji powiatowych w realizację usług dla rodzin lub osób sprawujących pieczę zastępczą nad dziećmi	48
Wykres 55. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług dla cudzoziemców i uchodźców	48
Wykres 56. Płeć uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne .	49
Wykres 57. Wiek uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne	50
Wykres 58. Stanowisko uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.....	50
Wykres 59. Staż pracy uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.....	50
Wykres 60. Podmiot prowadzący dla instytucji uczestniczących w badaniu przedstawicieli realizujących usługi społeczne.....	50
Wykres 61. Nazwa instytucji uczestniczących w badaniu przedstawicieli świadczących usługi społeczne	50
Wykres 62. Wiedza przedstawicieli badanych instytucji w gminie o rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji	51
Wykres 63. Zrozumienie definicji deinstytucjonalizacji przez przedstawicieli badanych instytucji w gminie	51
Wykres 64. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do słuszności wdrażania deinstytucjonalizacji w Polsce	51
Wykres 65. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do potrzeby działań deinstytucjonalizacji w tych podmiotach	52
Wykres 66. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do realizacji lokalnego planu deinstytucjonalizacji	52

Wykres 67. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do rodzaju odbiorców usług społecznych	53
Wykres 68. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do pożądanego kierunku rozwoju usług społecznych dla poszczególnych grup odbiorców	53
Wykres 69. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do barier w rozwoju usług społecznych dla poszczególnych grup odbiorców	54
Wykres 70. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do gotowości tych podmiotów do rozwoju usług społecznych	54
Wykres 71. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji.....	55
Wykres 72. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do grupy społecznej nie objętej wsparciem instytucji do tego przeznaczonych	55
Wykres 73. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do znajomości idei tworzenia Centrum Usług Społecznych (CUS)	55
Wykres 74. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do idei tworzenia CUS.....	56
Wykres 75. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do wiedzy na temat funkcjonowania CUS w ich gminie/powiecie.....	56
Wykres 76. Opinia przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO-sów) na terenie gminy/powiatu	56
Wykres 77. Doświadczenie przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu	57
Wykres 78. Ocena doświadczenia przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu	57